

CETI**Centar za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica d.o.o.
LLC Center for Ecotoxicological Research Podgorica****CETI 780.101.01****SEKTOR ZA LABORATORIJSKU DIJAGNOSTIKU I ZAŠTITU OD ZRAČENJA****IZVJEŠTAJ O ISPITIVANJU**

Vrsta ispitivanja	Monitoring kvaliteta vazduha na teritoriji Crne Gore za septembar mjesec 2020. godine
Broj izvještaja	00-227/9
Datum izdavanja izvještaja	15.10.2020. godine
PODACI O PODNOSIOCU ZAHTEVA	
Naziv podnosioca zahtjeva	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine Crne Gore
Broj zahtjeva/ugovora	Ugovor (Agencija za zaštitu prirode i životne sredine Crne Gore br. 05-D-325/1; CETI br.00-227) 05.02.2020. godine
Adresa/tel./fax.	IV Proleterske 19, Podgorica/ +382 20 446 567
PODACI O ISPITIVANJU	
Datum /period mjerenja	01-30.09.2020. godine
Lokalitet mjerenja	Devet mjernih stanica za praćenje kvaliteta vazduha -Državna mreža
Dodaci, odstupanja ili izostavljanja u odnosu na metode	Nema
Plan/metod uzorkovanja	Pravilnik o načinu i uslovima praćenja kvaliteta vazduha ("Sl.list Crne Gore", br. 21/11; 32/16) / Standardne MEST EN metode
Zahtijevano ispitivanje	SO ₂ , NO, NO ₂ , CO, O ₃ , PM ₁₀ , PM _{2.5} , C ₆ H ₆ , CH ₄ , THC, Hg, Pb, As, Cd, Ni i benzo(a)piren u suspendovanim česticama PM ₁₀
PRAVILO ODLUČIVANJA	
Binarni sistem (ILAC-G8:09/2019)	
PRILOZI	/

**DIREKTOR SEKTORA ZA LAB.DIJAGNOSTIKU
I ZAŠTITU OD ZRAČENJA
Danijela Šuković, spec.toks. hem**

Izjava:

1. Rezultati ispitivanja se odnose samo na ispitivani uzorak.
2. Izvještaj o ispitivanju se može umnožavati isključivo kao cjelina.
3. Nije dozvoljeno isticanje naziva „D.O.O. Centar za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica“ u tekstu deklaracije ni u reklamne svrhe, bez saglasnosti Centra.

*D.O.O.CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA PODGORICA
CETI 780.101.01*

Izveštaj o praćenju kvaliteta vazduha na teritoriji Crne Gore za mjesec septembar 2020 .

SADRŽAJ :

1.	Uvod	3-7
2.	Metode	8
3.	Zakonodavni okvir	9
4.	Forma izvještavanja	9-10
4.1.	Mjerna stanica Pljevlja, Gagovića imanje	11
4.1.1.	Tabelarni i grafički prikaz rezultata mjerenja na mjernoj stanici Pljevlja, Gagovića imanje	12-17
4.1.2.	Rezime	18
4.2.	Mjerna stanica Gradina	19
4.2.1.	Tabelarni i grafički prikaz rezultata mjerenja na mjernoj stanici Gradina	20-23
4.2.2.	Rezime	24
4.3.	Mjerna stanica Bijelo Polje	25
4.3.1.	Tabelarni i grafički prikaz rezultata mjerenja na mjernoj stanici Bijelo Polje	26-30
4.3.2.	Rezime	31
4.4.	Mjerna stanica Podgorica-UT	32
4.4.1.	Tabelarni i grafički prikaz rezultata mjerenja na mjernoj stanici Podgorica-UT	33-36
4.4.2.	Rezime	37
4.5.	Mjerna stanica Podgorica-UB	38
4.5.1.	Tabelarni i grafički prikaz rezultata mjerenja na mjernoj stanici Podgorici-UB	39-42
4.5.2.	Rezime	43
4.6.	Mjerna stanica Gornje Mrke	44
4.6.1.	Tabelarni i grafički prikaz rezultata mjerenja na mjernoj stanici Gornje Mrke	45-47
4.6.2.	Rezime	48
4.7.	Mjerna stanica Nikšić	49
4.7.1.	Tabelarni i grafički prikaz rezultata mjerenja na mjernoj stanici Nikšić	50-55
4.7.2.	Rezime	56
4.8.	Mjerna stanica Bar	57
4.8.1.	Tabelarni i grafički prikaz rezultata mjerenja na mjernoj stanici Bar	58-62
4.8.2.	Rezime	63
4.9.	Mjerna stanica Kotor	64
4.9.1.	Tabelarni i grafički prikaz rezultata mjerenja na mjernoj stanici Kotor	65-69
4.9.2.	Rezime	70

1. UVOD

Praćenje kvaliteta vazduha u Crnoj Gori tokom septembra mjeseca, u skladu sa Programom monitoringa vazduha za 2020. godinu izrađenim od strane Agencije za zaštitu prirode i životne sredine Crne Gore, je realizovao Centar za ekotoksikološka ispitivanja d.o.o. Podgorica.

U ovom izvještaju su predstavljeni rezultati mjerenja sa sledećih stacionarnih-mjernih stanica:

1.1. Mjerna stanica Pljevlja -Gagovića imanje (UB)

U mjernoj stanici Gagovića imanje koja se nalazi u Pljevljima vršeno je kontinualno mjerenje zagađujućih materija predstavljenih u tabeli 1. (UB-mjerno mjesto za mjerenje pozadinskog zagađenja u gradskom području)

Tabela 1. Mjerene / analizirane zagađujuće materije na mjernoj stanici u Pljevljima

R.B.	Formula/ oznaka	Naziv zagađujuće materije	Mjerna jedinica	Vrijeme usrednjavanja	Status mjerne opreme	
1.	PM ₁₀	suspendovane čestice sa prečnikom manjim od 10µm	µg/m ³	24 sata	U funkciji	
2.	PM _{2,5}	suspendovane čestice sa prečnikom manjim od 2.5µm	µg/m ³	24 sata		
3.	SO ₂	sumpor dioksid	µg/m ³	1sat 24 sata		
4.	NO	azot monoksid	µg/m ³	1 sat		
5.	NO ₂	azot dioksid	µg/m ³	1 sat		
6.	CO	ugljen monoksid	mg/m ³	8 sati		
Analiza zbirnih sedmičnih uzoraka PM ₁₀ na sadržaj :						
1.1	Pb	olovo	µg/m ³	Sedam dana		
1.2	Cd	kadmijum	ng/m ³	Sedam dana		
1.3	As	arsen	ng/m ³	Sedam dana		
1.4	Ni	nikal	ng/m ³	Sedam dana		
1.5	BaP	benzo(a)piren	ng/m ³	Sedam dana		

1.2. Mjerna stanica Gradina (RB)

Na lokaciji Gradina vršeno je mjerenje zagađujućih materija predstavljenih u tabeli 2. (RB-mjerno mjesto za mjerenje pozadinskog zagađenja u ruralnom području)

Tabela 2. Mjerene / analizirane zagađujuće materije na mjernoj stanici Gradina

R.B.	Formula/ oznaka	Naziv zagađujuće materije	Mjerna jedinica	Vrijeme usrednjavanja	Status mjerne opreme
1.	SO ₂	sumpor dioksid	µg/m ³	1 sat 24 sata	U funkciji
2.	NO	azot monoksid	µg/m ³	1 sat	
3.	NO ₂	azot dioksid	µg/m ³	1 sat	
4.	O ₃	ozon	µg/m ³	8 sati	
5.	CH ₄	metan	mg/m ³	24 sata	
6.	THC	ukupni ugljovodonici	ppm	24 sata	
7.	Hg	gasovita živa	ng/m ³	24 sata	Nije u funkciji

1.3. Mjerna stanica Bijelo Polje (UB)

Na lokaciji u Bijelom Polju (UB-mjerno mjesto za mjerenje pozadinskog zagađenja u gradskom području) vršeno je kontinualno mjerenje zagađujućih materija predstavljenih u tabeli 3.

Tabela 3. Mjerene / analizirane zagađujuće materije na mjernoj stanici u Bijelom Polju

R.B.	Formula/ oznaka	Naziv zagađujuće materije	Mjerna jedinica	Vrijeme usrednjavanja	Status mjerne opreme	
1.	PM ₁₀	suspendovane čestice sa prečnikom manjim od 10µm	µg/m ³	24 sata	U funkciji	
2.	PM _{2.5}	suspendovane čestice sa prečnikom manjim od 2.5µm	µg/m ³	24 sata		
3.	NO	azot monoksid	µg/m ³	1 sat		
4.	NO ₂	azot dioksid	µg/m ³	1 sat		
5.	CO	ugljen monoksid	mg/m ³	8 sati		
Analiza zbirnih sedmičnih uzoraka PM ₁₀ na sadržaj :						
1.1	Pb	olovo	µg/m ³	Sedam dana		
1.2	Cd	kadmijum	ng/m ³	Sedam dana		
1.3	As	arsen	ng/m ³	Sedam dana		
1.4	Ni	nikal	ng/m ³	Sedam dana		
1.5	BaP	benzo(a)piren	ng/m ³	Sedam dana		

Izveštaj o praćenju kvaliteta vazduha na teritoriji Crne Gore za mjesec septembar 2020.

1.4. Mjerna stanica Podgorica, kružni tok, raskrsnica bul.Georgija Žukova i Zetskih vladara (UT)

Na lokaciji u Podgorici na kružnom toku, raskrsnica bul.Georgija Žukova i Zetskih vladara (UT-mjerno mjesto za mjerenje zagađenja koje potiče od saobraćaja u gradskom području) vršena su kontinualna mjerenja zagađujućih materija predstavljenih u tabeli 4.

Tabela 4. Mjerene / analizirane zagađujuće materije/ na mjernoj stanici Podgorica-UT

R.B.	Formula/ oznaka	Naziv zagađujuće materije	Mjerna jedinica	Vrijeme usrednjavanja	Status mjerne opreme
1.	PM ₁₀	suspendovane čestice sa prečnikom manjim od 10µm	µg/m ³	24 sata	U funkciji
2.	NO	azot monoksid	µg/m ³	1 sat	
3.	NO ₂	azot dioksid	µg/m ³	1 sat	
4.	CO	ugljen monoksid	mg/m ³	8 sati	
5.	C ₆ H ₆	benzen	µg/m ³	24 sata	Nije u funkciji
Analiza zbirnih sedmičnih uzoraka PM ₁₀ na sadržaj :					
1.1	Pb	olovo	µg/m ³	Sedam dana	U funkciji
1.2	Cd	kadmijum	ng/m ³	Sedam dana	
1.3	As	arsen	ng/m ³	Sedam dana	
1.4	Ni	nikal	ng/m ³	Sedam dana	
1.5	BaP	benzo(a)piren	ng/m ³	Sedam dana	

1.5. Mjerna stanica Podgorica, Blok V (UB)

Na lokaciji u Podgorici, Blok V (UB-mjerno mjesto za mjerenje pozadinskog zagađenja u gradskom području) je vršeno kontinualno mjerenje zagađujućih materija predstavljenih u tabeli 5.

Tabela 5. Mjerene / analizirane zagađujuće materije na mjernoj stanici u Podgorici-Blok V

R.B.	Formula/ oznaka	Naziv zagađujuće materije	Mjerna jedinica	Vrijeme usrednjavanja	Status mjerne opreme	
1.	PM ₁₀	suspendovane čestice sa prečnikom manjim od 10µm	µg/m ³	24 sata	U funkciji	
2.	PM _{2.5}	suspendovane čestice sa prečnikom manjim od 2.5µm	µg/m ³	24 sata		
3.	SO ₂	sumpor dioksid	µg/m ³	1 sat, 24sata		
Analiza zbirnih sedmičnih uzoraka PM ₁₀ na sadržaj :						
1.1	Pb	olovo	µg/m ³	Sedam dana		
1.2	Cd	kadmijum	ng/m ³	Sedam dana		
1.3	As	arsen	ng/m ³	Sedam dana		
1.4	Ni	nikal	ng/m ³	Sedam dana		
1.5	BaP	benzo(a)piren	ng/m ³	Sedam dana		

1.6. Mjerna stanica Gornje Mrke (RB)

Na lokaciji Gornje Mrke (RB-mjerno mjesto za mjerenje pozadinskog zagađenja u ruralnom području) je vršeno mjerenje zagađujućih materija predstavljenih u tabeli 6.

Tabela 6. Mjerene / analizirane zagađujuće materije na mjernoj stanici Gornje Mrke

R.B.	Formula/ oznaka	Naziv zagađujuće materije	Mjerna jedinica	Vrijeme usrednjavanja	Status mjerne opreme
1.	NO	azot monoksid	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	1 sat	U funkciji
2.	NO ₂	azot dioksid	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	1 sat	
3.	O ₃	ozon	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	8 sati	
4.	CH ₄	metan	mg/m^3	24 sata	Nije u funkciji
5.	THC	ukupni ugljovodonici	ppm	24 sata	

1.7. Mjerna stanica Nikšić (UB)

Na mjernom mjestu u Nikšiću (UB-mjerno mjesto za mjerenje pozadinskog zagađenja u gradskom području) je u kontinuitetu vršeno mjerenje zagađujućih materija predstavljenih u tabeli 7.

Tabela 7. Mjerene / analizirane zagađujuće materije na mjernoj stanici u Nikšiću

R.B.	Formula/ oznaka	Naziv zagađujuće materije	Mjerna jedinica	Vrijeme usrednjavanja	Status mjerne opreme	
1.	PM ₁₀	suspendovane čestice sa prečnikom manjim od 10 μm	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	24 sata	U funkciji	
2.	PM _{2.5}	suspendovane čestice sa prečnikom manjim od 2.5 μm	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	24 sata		
3.	SO ₂	sumpor dioksid	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	1 sat 24sata		
4.	CO	ugljen monoksid	mg/m^3	8 sati		
5.	NO	azot monoksid	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	1 sat		
6.	NO ₂	azot dioksid	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	1 sat		
7.	O ₃	Ozon	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	8 sati		
Analiza zbirnih sedmičnih uzoraka PM ₁₀ na sadržaj :						
1.1	Pb	Olovo	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	Sedam dana		
1.2	Cd	Kadmijum	ng/m^3	Sedam dana		
1.3	As	Arsen	ng/m^3	Sedam dana		
1.4	Ni	Nikal	ng/m^3	Sedam dana		
1.5	BaP	benzo(a)piren	ng/m^3	Sedam dana		

1.8. Mjerna stanica Bar (UB)

Na lokaciji u Baru (UB-mjerno mjesto za mjerenje pozadinskog zagađenja u gradskom području) su vršena mjerenja zagađujućih materija predstavljenih u tabeli 8.

Tabela 8. Mjerene / analizirane zagađujuće materije na mjernoj stanici u Baru

R.B.	Formula/ oznaka	Naziv zagađujuće materije	Mjerna jedinica	Vrijeme usrednjavanja	Status mjerne opreme	
1.	PM ₁₀	suspendovane čestice sa prečnikom manjim od 10µm	µg/m ³	24 sata	U funkciji	
2.	PM _{2.5}	suspendovane čestice sa prečnikom manjim od 2.5µm	µg/m ³	24 sata		
3.	NO	azot monoksid	µg/m ³	1 sat		
4.	NO ₂	azot dioksid	µg/m ³	1 sat		
5.	O ₃	Ozon	µg/m ³	8 sati		
Analiza zbirnih sedmičnih uzoraka PM ₁₀ na sadržaj :						
1.1	Pb	Olovo	µg/m ³	Sedam dana		
1.2	Cd	Kadmijum	ng/m ³	Sedam dana		
1.3	As	Arsen	ng/m ³	Sedam dana		
1.4	Ni	Nikal	ng/m ³	Sedam dana		
1.5	BaP	benzo(a)piren	ng/m ³	Sedam dana		

1.9. Mjerna stanica Kotor, Dobrota (UT)

Na lokaciji u Kotoru, neselje Dobrota (UT-mjerno mjesto za mjerenje zagađenja koje potiče od saobraćaja) vršena su kontinualna mjerenja zagađujućih materija predstavljenih u tabeli 9.

Tabela 9. Mjerene / analizirane zagađujuće materije/ na mjernoj stanici Kotor-UT

R.B.	Formula/ oznaka	Naziv zagađujuće materije	Mjerna jedinica	Vrijeme usrednjavanja	Status mjerne opreme	
1.	PM ₁₀	suspendovane čestice sa prečnikom manjim od 10µm	µg/m ³	24 sata	U funkciji	
2.	NO	azot monoksid	µg/m ³	1 sat		
3.	NO ₂	azot dioksid	µg/m ³	1 sat		
4.	SO ₂	Sumpor dioksid	µg/m ³	1 sat 24 sata		
5.	CO	ugljen monoksid	mg/m ³	8 sati		
6.	C ₆ H ₆	benzen	µg/m ³	24 sata		
Analiza zbirnih sedmičnih uzoraka PM ₁₀ na sadržaj :						
1.1	Pb	olovo	µg/m ³	Sedam dana		
1.2	Cd	kadmijum	ng/m ³	Sedam dana		
1.3	As	arsen	ng/m ³	Sedam dana		
1.4	Ni	nikal	ng/m ³	Sedam dana		
1.5	BaP	benzo(a)piren	ng/m ³	Sedam dana		

2. METODE

Tokom realizacije Programa monitoringa kvaliteta vazduha, prikupljanja i analize uzoraka korištene su standardne MEST EN metode propisane Pravilnikom o načinu i uslovima praćenja kvaliteta vazduha („Sl. list Crne Gore”, br. 21/11, 32/16) date u tabeli 10.

Tabela 10. Standardne/referentne metode mjerenja

Standardna/referentna metoda / naziv	Oznaka
Standardna metoda za mjerenje koncentracije sumpor dioksida ultraljubičastom fluorescencijom	MEST EN 14212
Standardna metoda za mjerenje koncentracije azot monoksida i azot dioksida hemiluminiscencijom	MEST EN 14211
Standardna metoda za određivanje koncentracije ugljen monoksida nedisperzivnom infracrvenom spektroskopijom	MEST EN 14626
Standardna metoda za određivanje koncentracije ozona ultraljubičastom fotometrijom	MEST EN 14625
Standardna gravimetrijska metoda mjerenja za određivanje masene koncentracije suspendovanih čestica PM ₁₀ ili PM _{2,5}	MEST EN 12341
Standardna metoda za određivanje benzena u ambijentalnom vazduhu putem automatskog uzorkovanja pumpom sa gasnom hromatografijom na licu mjesta	MEST EN 14662-3
Standardna metoda za određivanje koncentracije benzo(a)pirena u vazduhu ambijenta	MEST EN 15549
Standardna metoda za određivanje koncentracije Pb, As, Cd i Ni u uzorcima suspendovanih čestica PM ₁₀	MEST EN 14902
Standardna metoda za određivanje ukupne žive u gasovitom stanju	MEST EN 15852

Metode navedene u tabeli 10 su akreditovane u skladu sa standardom MEST ISO/IEC 17025 od strane Crnogorskog Akreditacionog Tijela.

Mjerna nesigurnost instrumenata zadovoljava ciljeve kvaliteta podataka i procijenjena je na osnovu tipskih odobrenja i testova radnih karakteristika u referentnim laboratorijama i u skladu sa relevantnim normama.

Svi rezultati u Izveštaju su obrađeni u skladu sa Pravilnikom o načinu i uslovima praćenja kvaliteta vazduha („Sl. list Crne Gore”, br. 21/11, 32/16) Prilog 2 i preporukama ILAC-a (ILAC-G8:09/2019*).

*ILAC –international laboratory accreditation cooperation

3. ZAKONODAVNI OKVIR

Mjerenja kvaliteta vazduha, obrada i analiza rezultata sa mjernih stanica je vršena u skladu sa:

- Zakonom o zaštiti vazduha („Sl. list Crne Gore“, br. 25/10, 40/11, 43/15),
- Uredbom o utvrđivanju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta vazduha („Sl. list Crne Gore“, br. 25/12), u daljem tekstu Uredba,
- Pravilnikom o načinu i uslovima praćenja kvaliteta vazduha („Sl. list Crne Gore“, br. 21/11, 32/16),
- Uredbom o uspostavljanju mreže mjernih mjesta za praćenje kvaliteta vazduha („Sl. list Crne Gore“, br. 44/10, 13/11, 64/18).

4. FORMA IZVJEŠTAVANJA O REZULTATIMA MJERENJA NA MJERNIM STANICAMA

Izveštavanje je koncipirano na način da je najprije dat opšti osvrt, meta-podaci počev od koordinata i bližih informacija o stanici, a potom slijede rezultati mjerenja koji su predstavljani tabelarno i grafički uporedo sa propisanim graničnim/ciljnim vrijednostima i to:

a) Tabelarno:

- Dnevne srednje vrijednosti za: SO₂, NO₂, C₆H₆, CH₄, THC, PM₁₀ i PM_{2.5},
- Maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti za CO i O₃,
- Mjesečne srednje vrijednosti sadržaja Pb, As, Cd, Ni, benzo(a)pirena, relevantnih predstavnika PAH-ova(markeri benzo(a)pirena) i ukupnih PAH-ova u suspendovanim česticama PM₁₀,
- Statistička obrada dnevnih srednjih vrijednosti SO₂, C₆H₆, CH₄, THC, PM₁₀ i PM_{2.5},
- Statistička obrada jednočasovnih srednjih vrijednosti SO₂ i NO₂,
- Statistička obrada maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti CO i O₃.

b) Grafički

- Jednočasovne srednje vrijednosti SO₂ i NO₂,
- Dnevne srednje vrijednosti za suspendovane čestice PM₁₀ i SO₂.

Statistički pregled zagađujućih materija obuhvata:

- ukupan broj 24-časovnih mjerenja,
- dnevna srednja vrijednost-koncentracija (u daljem tekstu 24-časovna vrijednost) za navedeni mjerni period,
- maksimalna, najveća 24-časovna vrijednost za navedeni mjerni period,
- minimalna, najmanja 24-časovna vrijednost za navedeni mjerni period,
- medijana ili centralna vrijednost, tj. vrijednost od koje je 50% rezultata 24-časovnih vrijednosti manje ili veće,
- ukupan broj jednočasovnih mjerenja,
- srednja jednočasovna vrijednost za navedeni mjerni period,
- maksimalna, najveća jednočasovna vrijednost za navedeni mjerni period,
- minimalna, najmanja jednočasovna vrijednost za navedeni mjerni period,
- medijana ili centralna vrijednost, tj. vrijednost od koje je 50% rezultata jednočasovnih vrijednosti manje ili veće,
- broj prekoračenja propisane granične vrijednosti,
- statistika, maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti ozona i ugljen monoksida.

Tabelarni i grafički prikaz svih ispitivanih parametara je praćen mišljenjem koncipiranim na bazi uporednog posmatranja sa Uredbom normiranim vrijednostima.

Oznake i skraćenice upotrebljene u tabelama i na slikama:

- GV(DSV)-granična vrijednost – dnevna srednja vrijednost
- GV(MD8hSV)-granična vrijednost - maksimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost,
- CV(MD8hSV)-ciljna vrijednost -maksimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost,
- GV(GSV)- granična vrijednost -srednja godišnja vrijednost i
- CV (GSV) –ciljna vrijednost-srednja godišnja vrijednost.

4.1. MJERNA STANICA - PLJEVLJA – GAGOVIĆA IMANJE

PODACI O STANICI-PLJEVLJA– GAGOVIĆA IMANJE			
1. Opšti podaci			
1.1.	Ime stanice	Pljevlja - Gagovića imanje	
1.2.	Ime grada	Pljevlja	
1.3.	Kod stanice	MNE_01_01	
1.4.	Naziv stručne institucije koja odgovara za stanicu	Centar za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica d.o.o.	
1.5.	Tijelo ili programi kojima se dostavljaju podaci	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine	
1.6.	Ciljevi mjerenja	Procjena uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu, praćenje trenda	
1.7.	Geografske koordinate	G.dužina (m)	G.širina (m)
		43 ^o 21' 25.8336''	19 ^o 20' 56.9400''
1.8.	NUTS		
1.9.	Zagađujuće materije koje se mjere	PM ₁₀ , PM _{2.5} , SO ₂ , NO, NO ₂ , NO _x , CO, Pb, As, Cd, Ni i BaP	
1.10.	Meteorološki podaci	/	
1.11.	Druge informacije	/	
2. Klasifikacija stanice			
2.1.	Tip područja	Gradsko: trajno izgrađeno područje	
2.2.	Tip stanice u odnosu na izvor emisije	Urbana (UB)	
2.3.	Dodatne informacije o stanici	/	
3. Mjerna oprema			
3.1.	Naziv		
3.2.	Analitička metoda ili mjerna metoda		
NO, NO ₂ , NO _x	Automatski analizator	Analiza-hemiluminiscencija	
SO ₂	Automatski analizator	Analiza-UV fluorescencija	
CO	Automatski analizator	Analiza-IR apsorpcija	
PM ₁₀	Ručno sakupljanje	Gravimetrija	
PM _{2.5}	Ručno sakupljanje	Gravimetrija	
Pb, As, Cd i Ni	Ručno sakupljanje	Analiza-AAS	
BaP	Ručno sakupljanje	Analiza-GCMS	
4. Opis uzorkovanja			
4.1.	Lokacija mjernog mjesta	UB	
4.2.	Visina mjesta uzorkovanja	4m	
4.3.	Učestalost integrisanja podataka	1 sat / 24 sata	
4.4.	Vrijeme uzorkovanja	Kontinuirano	

4.1.1. Tabelarni i grafički prikaz rezultata mjerenja u opštini Pljevlja na mjernoj stanici Gagovića imanje

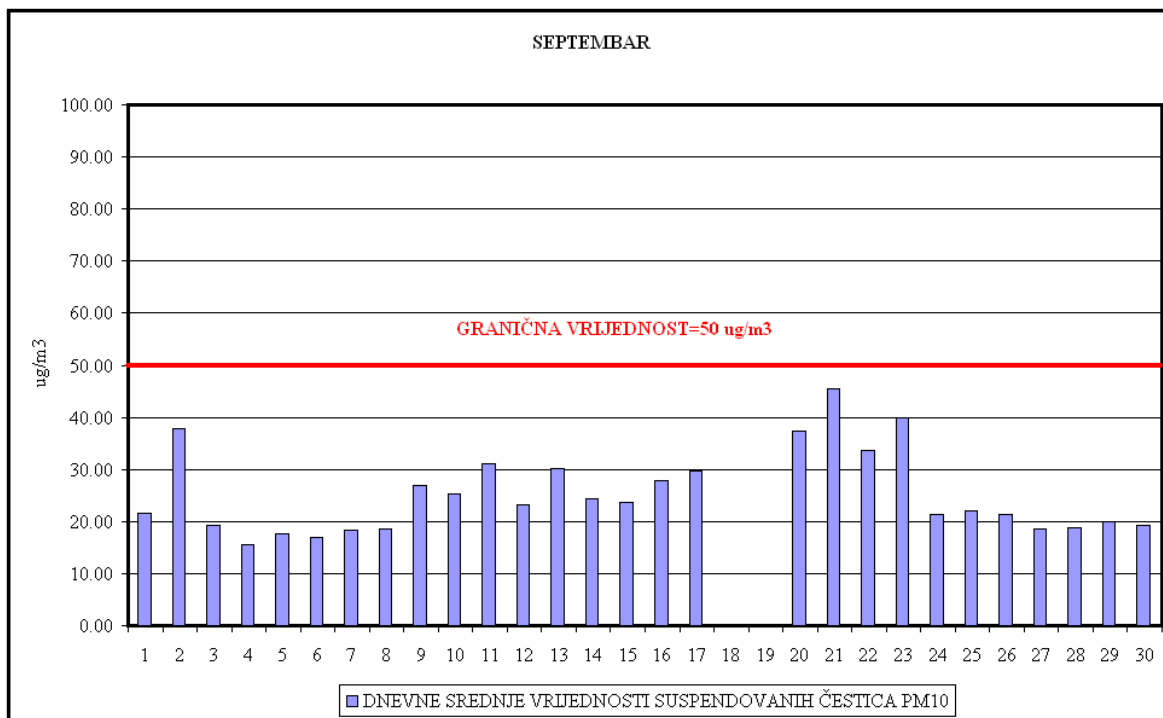
Tabela 11. Prikaz dnevnih srednjih vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀, PM_{2,5}, SO₂, NO₂ i maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti CO

Datum	PM ₁₀ (µg/m ³)	PM _{2,5} (µg/m ³)	Sumpor dioksid (µg/m ³)	Azot dioksid (µg/m ³)	Ugljen monoksid (mg/m ³)
1.09	21,64	14,82	15,53	15,83	0,13
2.09	37,73	20,21	3,89	9,89	0,10
3.09	19,27	9,18	16,42	8,50	0,10
4.09	15,45	6,64	8,50	8,22	0,10
5.09	17,64	10,36	5,77	14,25	0,11
6.09	17,00	11,36	53,63	16,42	0,14
7.09	18,36	13,09	10,94	14,14	0,16
8.09	18,55	13,27	5,31	9,22	0,14
9.09	27,00	14,55	6,02	12,45	0,15
10.09	25,27	20,73	20,49	10,94	0,16
11.09	31,18	23,00	6,64	13,32	0,12
12.09	23,27	18,45	10,05	12,77	0,14
13.09	30,27	26,94	4,82	10,69	0,13
14.09	24,27		6,35	9,99	0,14
15.09	23,64		4,55	12,07	0,15
16.09	27,82	19,00	6,22	15,43	0,16
17.09	29,80	23,27	7,52	13,36	0,16
18.09		11,64	4,66	10,79	0,15
19.09		16,73	6,41	14,22	0,14
20.09	37,27	19,09	15,02	15,53	0,20
21.09	45,41	23,33	25,78	16,67	0,23
22.09	33,64	22,12	6,16	17,12	0,19
23.09	39,91	27,45	6,37	14,54	0,25
24.09	21,45	13,09	16,19	16,92	0,21
25.09	22,00	15,73	12,38	12,44	0,21
26.09	21,27		15,86	11,19	0,25
27.09	18,64	14,91	6,14	6,87	0,27
28.09	18,73	11,09	16,21	9,70	0,28
29.09	20,00	14,73	7,66	8,89	0,39
30.09	19,31	14,18	7,72	13,09	0,83
GV (DSV)	50		125		
GV (GSV)	40	20		40	
GV(MD8hSV)					10

4.1.2 Rezultati mjerenja suspendovanih čestica PM₁₀

Tabela 12. Statistička obrada rezultata mjerenja suspendovanih čestica PM₁₀

Broj 24-časovnih mjerenja	28	
Procenat validnih 24 časovnih mjerenja (%), OP	93,33	
Minimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	15,45	
Maksimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	45,41	
Prosječna dnevna srednja vrijednost(µg/m ³)	25,21	
Mediana dnevne srednje vrijednosti usrednjavanja (µg/m ³)	22,64	
Broj prekoračenja dnevne srednje vrijednosti GV	0	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Dnevna srednja vrijednost	50 µg/m ³	Ne smije biti prekoračena preko 35 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	40 µg/m ³	Nema

Slika 1. Srednje dnevne vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀

Tokom mjerenja u septembru mjesecu dnevne srednje vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ su bile ispod propisane granične vrijednosti.

4.1.3 Rezultati mjerenja suspendovanih čestica PM_{2.5}

Tabela 13. Statistička obrada rezultata mjerenja suspendovanih čestica PM_{2.5}

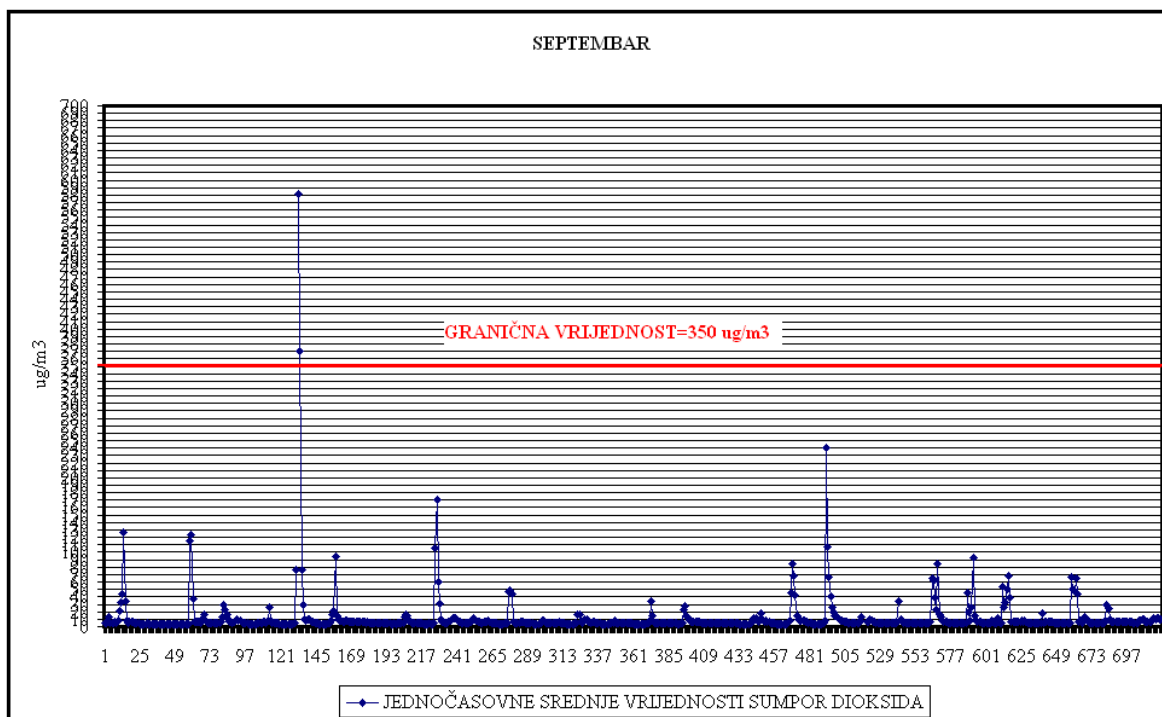
Broj 24-časovnih mjerenja	27	
Procenat validnih 24-časovnih mjerenja (%), OP	90	
Minimalna dnevna srednja vrijednost (µg/m ³)	6,64	
Maksimalna dnevna srednja vrijednost (µg/m ³)	27,45	
Prosječna dnevna srednja vrijednost (µg/m ³)	16,78	
Mediana dnevne srednje vrijednosti usrednjavanja (µg/m ³)	14,91	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Godišnja srednja vrijednost	20 µg/m ³	Nema

Za suspendovane čestice PM_{2.5} su propisani standardi kvaliteta na godišnjem nivou.

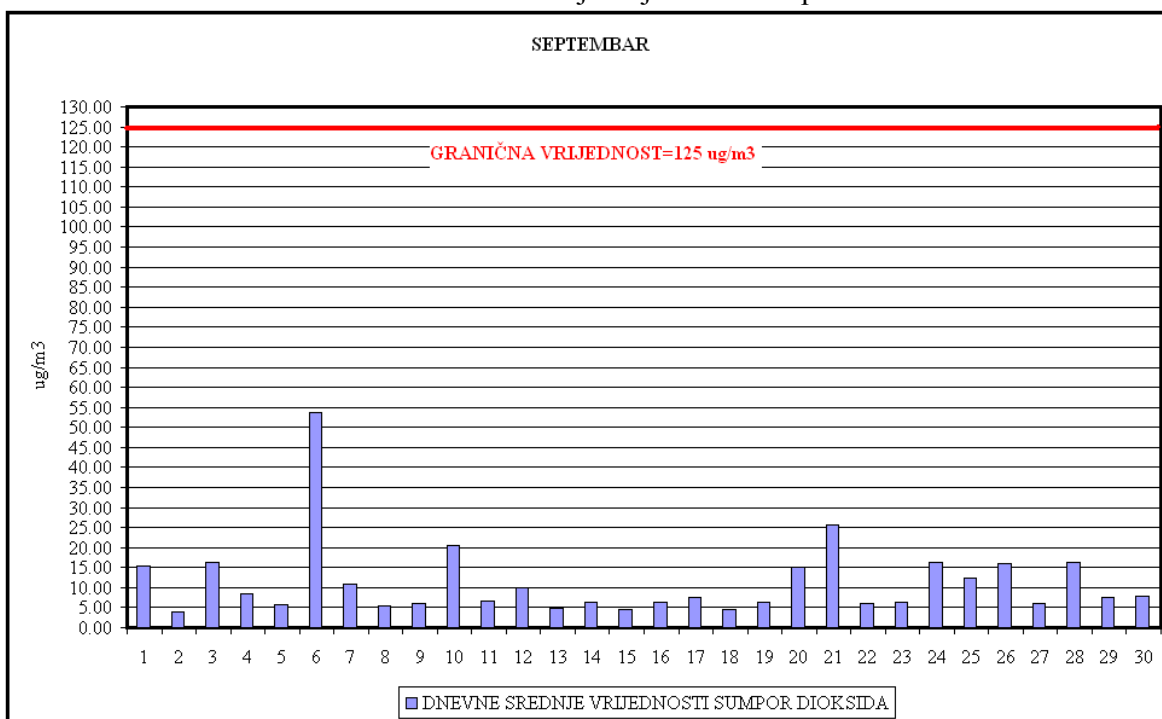
4.1.4 Sumpor dioksid

Tabela 14. Statistička obrada rezultata mjerenja sumpor dioksida

Broj jednočasovnih mjerenja	715	
Procenat validnih jednočasovnih vremena usrednjavanja (%), OP	99,30	
Minimalna jednočasovna vrijednost (µg/m ³)	3,42	
Maksimalna jednočasovna vrijednost (µg/m ³)	581,36	
Srednja vrijednost jednočasovnih vremena usrednjavanja (µg/m ³)	11,28	
Mediana jednočasovnih vremena usrednjavanja	5,12	
Broj 24-časovnih mjerenja	30	
Procenat validnih 24-časovnih vremena usrednjavanja	100	
Minimalna dnevna srednja vrijednost (µg/m ³)	3,89	
Maksimalna dnevna srednja vrijednost (µg/m ³)	53,63	
Prosječna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	11,31	
Mediana srednjih dnevnih vrijednosti (µg/m ³)	7,59	
Broj prekoračenja jednočasovne GV	2	
Broj prekoračenja dnevne srednje GV	0	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Jednočasovna srednja vrijednost	350 µg/m ³	Ne smije biti prekoračena preko 24 puta godišnje
Dnevna srednja vrijednost	125 µg/m ³	Ne smije biti prekoračena preko 3 puta godišnje

Slika 2. Jednočasovne srednje vrijednosti sumpor dioksida

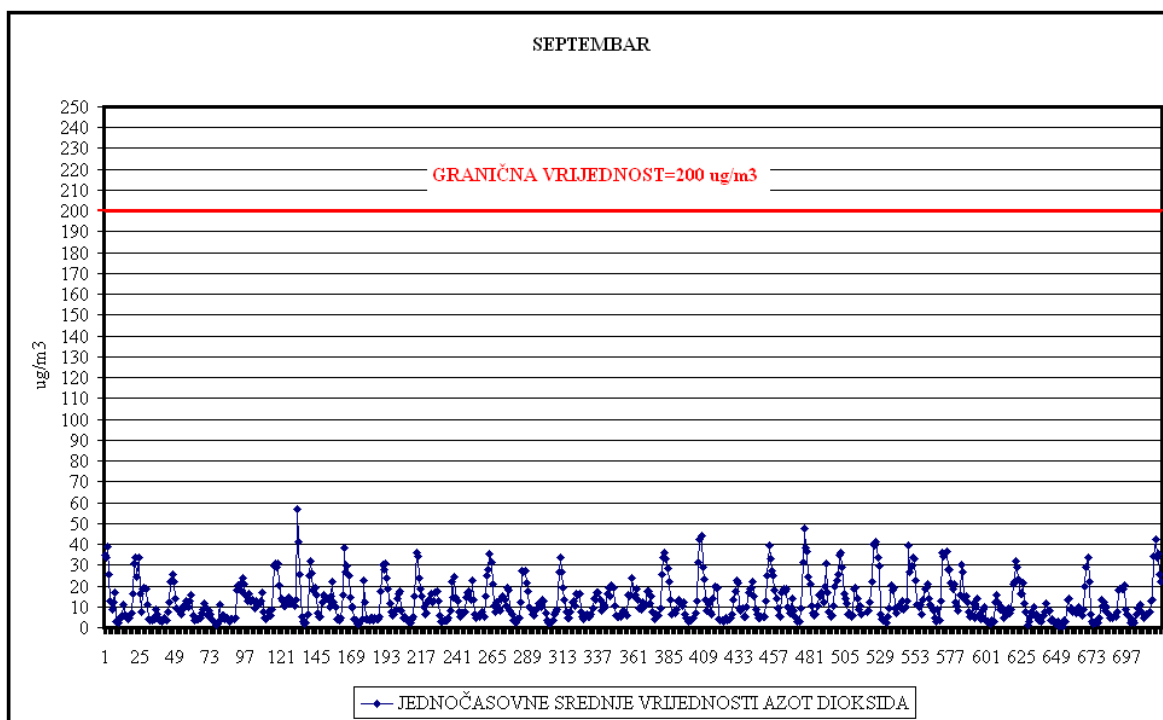
Slika 3. Dnevne srednje vrijednosti sumpor dioksida

Dvije jednočasovne srednje vrijednosti sumpor dioksida tokom mjerenja u septembru mjesecu su bile iznad propisane granične vrijednost. Sve dnevne srednje vrijednosti sumpor dioksida tokom mjerenja u septembru mjesecu su bile ispod propisane granične vrijednosti .

4.1.5. Azot dioksid

Tabela 15. Statistička obrada rezultata mjerenja azot dioksida

Broj jednočasovnih mjerenja	716	
Procenat validnih jednočasovnih vremena usrednjavanja (%), OP	99,44	
Minimalna jednočasovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	0,38	
Maksimalna jednočasovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	56,99	
Srednja vrijednost jednočasovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	12,49	
Mediana jednočasovnih vremena usrednjavanja	9,82	
Broj prekoračenja jednočasovne GV	0	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Jednočasovna srednja vrijednost	200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Ne smije biti prekoračena preko 18 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Nema

Slika 4. Jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida

Sve izmjerene jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida tokom mjerenja u septembru mjesecu su bile ispod propisane granične vrijednost

4.1.6. Ugljen monoksid

Tabela 16. Statistička obrada rezultata mjerenja ugljen monoksida

Broj maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti	30	
Procenat validnih max. dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti (%), OP	100	
Minimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost (mg/m ³)	0,10	
Maksimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost (mg/m ³)	0,83	
Srednja vrijednost max. dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti (mg/m ³)	0,20	
Mediana maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti (mg/m ³)	0,15	
Broj prekoračenja max. dnevne osmočasovne srednje GV	0	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Maksimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost	10 mg/m ³	Nema

Sve maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ugljen monoksida na ovom mjernom mjestu tokom mjerenja u mjesecu septembru su bile ispod propisane granične vrijednosti.

4.1.7. Srednje mjesečne vrijednosti sadržaja teških metala (Pb, Cd, As i Ni) i benzo(a)pirena u suspendovanim česticama PM₁₀

Tabela 17. Srednje vrijednosti sadržaja teških metala u PM₁₀

Parametar	Pb (µg/m ³)	Cd (ng/m ³)	As (ng/m ³)	Ni (ng/m ³)
Srednja vr.	<0,015	<3,0	<3,0	<1,0
GV (GSV)	0,5			
CV (GSV)		6	5	20

Tabela 18. Srednje vrijednosti sadržaja benzo(a)pirena, relevantnih predstavnika PAH-ova, markera benzo(a)pirena i ukupnih PAH-ova u PM₁₀

Parametar	BaP (ng/m ³)	Markeri BaP (ng/m ³)	PAH (ng/m ³)
Srednja vr.	0,32	1,39	2,93
CV (GSV)	1	/	/

Suspendovane čestice PM₁₀ su analizirane na sadržaj olova, nikla, arsena, kadmijuma i benzo(a)pirena, polutanata za koje su propisani standardi kvaliteta vazduha na godišnjem nivou.

REZIME

Suspendovane čestice PM₁₀

Srednje dnevne vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ su upoređene sa propisanom graničnom vrijednošću (50 µg/m³), za srednju dnevnu vrijednost, koja se ne smije prekoračiti više od 35 puta u toku godine.

Tokom mjerenja u septembru mjesecu sve dnevne srednje vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ su bile ispod propisane granične vrijednosti.

Suspendovane čestice PM_{2,5}

Za suspendovane čestice PM_{2,5} su propisani standardi kvaliteta na godišnjem nivou.

Sumpor dioksid

Rezultati mjerenja sumpor dioksida su upoređeni sa propisanim graničnim vrijednostima za jednočasovnu srednju vrijednost (350 µg/m³) i dnevnu srednju vrijednost (125 µg/m³). Dvije jednočasovne srednje vrijednosti sumpor dioksida tokom mjerenja u septembru mjesecu su bile iznad propisane granične vrijednost. Sve dnevne srednje vrijednosti sumpor dioksida tokom mjerenja u septembru mjesecu su bile ispod propisane granične vrijednosti.

Azot dioksid

Rezultati mjerenja azot dioksida (kao jednočasovne srednje vrijednosti) su upoređeni sa propisanom graničnom vrijednošću za jednočasovne srednje vrijednosti (200 µg/m³).

Sve izmjerene jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida tokom mjerenja u septembru mjesecu su bile ispod propisane granične vrijednosti.

Ugljen monoksid

Maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ugljen monoksida su poredene sa propisanom graničnom vrijednošću za srednju godišnju vrijednost (10 mg/m³).

Sve maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ugljen monoksida na ovom mjernom mjestu tokom mjerenja u septembru mjesecu su bile ispod propisane granične vrijednosti

Sadržaj olova, nikla, arsena, kadmijuma i benzo (a)pirena u PM₁₀

Za sadržaj olova, nikla, arsena, kadmijuma i benzo(a)pirena kao i za sadržaj drugih relevantnih policikličnih aromatičnih ugljovodonika: benzo (a) antracena, benzo (b) fluoroantena, benzo (j) fluoroantena, benzo (k) fluoroantena, ideno (a.2.3-c.d) pirena, dibenzo (a.h) antracena i ostalih PAH-ova su propisani standardi kvaliteta vazduha (granične i ciljne vrijednosti) na godišnjem nivou.

4.2. MJERNA STANICA-GRADINA

PODACI O STANICI-GRADINA			
1. Opšti podaci			
1.1.	Ime stanice	Gradina	
1.2.	Ime grada	Pljevlja	
1.3.	Kod stanice	MNE_01_02	
1.4.	Naziv stručne institucije koja odgovara za stanicu	Centar za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica d.o.o.	
1.5.	Tijelo ili programi kojima se dostavljaju podaci	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine Crne Gore	
1.6.	Ciljevi mjerenja	Procjena uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu. praćenje trenda	
1.7.	Geografske koordinate	G.dužina (m)	G.širina (m)
		43 ⁰ 16'24.3200''	19 ⁰ 16'49.8000''
	Nmv (m)	999	
1.8.	NUTS		
1.9.	Zagađujuće materije koje se mjere	SO ₂ , NO, NO ₂ , NO _x , CH ₄ , THC, Hg i O ₃	
1.10.	Meteorološki podaci	/	
1.11.	Druge informacije	/	
2. Klasifikacija stanice			
2.1.	Tip područja	Ruralno	
2.2.	Tip stanice u odnosu na izvor emisije	RB	
2.3.	Dodatne informacije o stanici		
3. Mjerna oprema			
3.1.	Naziv		
3.2.	Analitička metoda ili mjerna metoda		
SO ₂	Automatski analizator	Analiza-UV fluorescencija	
NO ₂ , NO _x	Automatski analizator	Analiza-hemiluminiscencija	
CH ₄ , THC	Automatski analizator	Analiza-Gasna hromatografija	
Hg	Automatski analizator	CVAAS	
O ₃	Automatski analizator	Analiza-Fotometrija	
4. Opis uzorkovanja			
4.1.	Lokacija mjernog mjesta	RB	
4.2.	Visina mjesta uzorkovanja	4m	
4.3.	Učestalost integrisanja podataka	1 sat , 24 sata	
4.4.	Vrijeme uzorkovanja	Kontinuirano	

4.2.1. Tabelarni i grafički prikaz rezultata mjerenja na mjernoj stanici Gradina

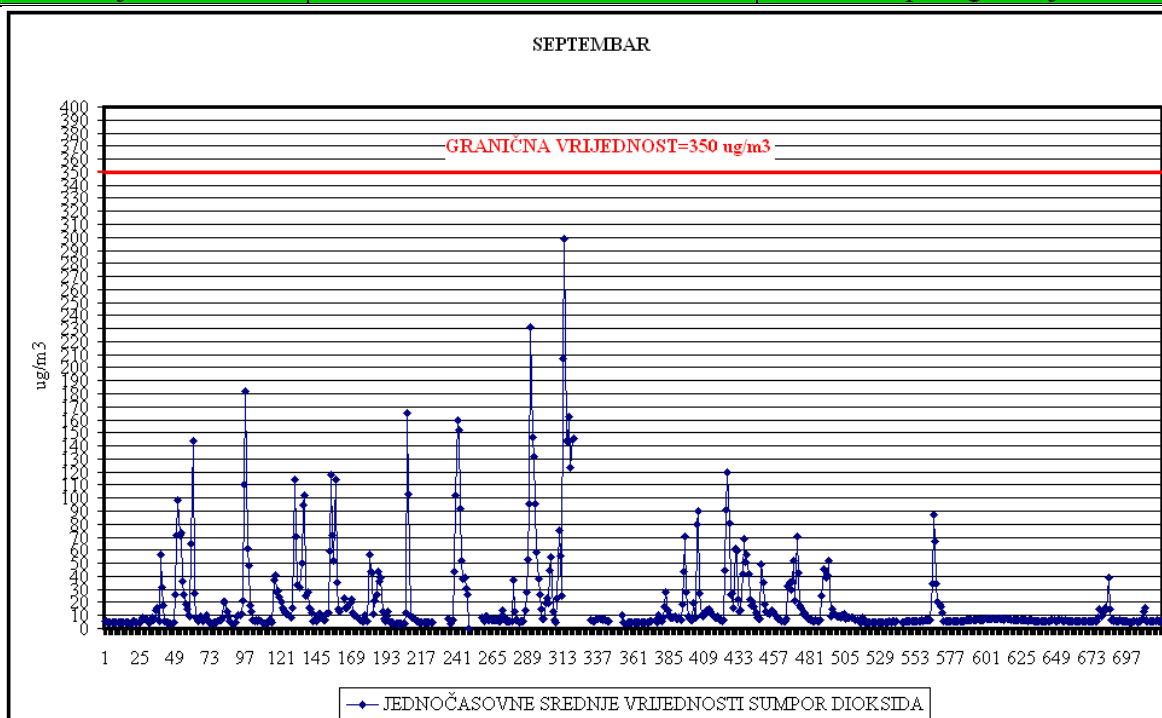
Tabela 19. Dnevne srednje vrijednosti SO₂, NO₂, CH₄, THC i maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti O₃.

Datum	SO ₂ (µg/m ³)	NO ₂ (µg/m ³)	CH ₄ (mg/m ³)	THC (ppm)	O ₃ (µg/m ³)
1.09	4,61	1,19	1,25	1,85	105,36
2.09	10,11	2,40	1,29	1,89	83,65
3.09	31,79	6,14	1,29	1,90	66,40
4.09	12,79	2,35	1,29	1,91	84,41
5.09	23,25	3,11	1,29	1,90	90,88
6.09	31,44	3,19	1,27	1,88	86,56
7.09	29,55	3,39	1,27	1,88	94,94
8.09	19,03	3,79			91,73
9.09	16,69	2,87			80,98
10.09					
11.09					
12.09	9,26	2,66			102,18
13.09	52,96	6,87			100,77
14.09					
15.09					
16.09	7,50	2,56			98,90
17.09	21,07	4,19			93,04
18.09	28,63	5,22			99,81
19.09	24,07	4,41			84,88
20.09	19,53	3,28			94,83
21.09	16,70	2,58			92,53
22.09	6,08	1,84			101,70
23.09	5,10	1,08			93,81
24.09	15,98	1,70			87,08
25.09	6,19	0,97			96,19
26.09	7,05	0,87			92,72
27.09	5,96	0,84			84,29
28.09	5,74	0,90			90,78
29.09	9,61	1,50			75,28
30.09	6,32	1,32			74,07
GV (SDV)	125				
GV (GSV)		40			
CV(MD8hSV)					120

4.2.2 Sumpor dioksid

Tabela 20. Statistička obrada rezultata mjerenja sumpor dioksida

Broj jednočasovnih mjerenja	675	
Procenat validnih jednočasovnih vremena usrednjavanja (%), OP	93,75	
Minimalna jednočasovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	3,52	
Maksimalna jednočasovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	299,12	
Srednja vrijednost jednočasovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	18,53	
Mediana jednočasovnih vremena usrednjavanja	6,80	
Broj 24-časovnih mjerenja	26	
Procenat validnih 24-časovnih vremena usrednjavanja	86,66	
Minimalna dnevna srednja vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	4,61	
Maksimalna dnevna srednja vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	52,96	
Prosječna srednja dnevna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	16,42	
Mediana srednjih dnevnih vrijednosti ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	14,38	
Broj prekoračenja jednočasovne GV	0	
Broj prekoračenja 24-časovne GV	0	
Grafične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Jednočasovna srednja vrijednost	350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Ne smije biti prekoračena preko 24 puta godišnje
Dnevna srednja vrijednost	125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Ne smije biti prekoračena preko 3 puta godišnje

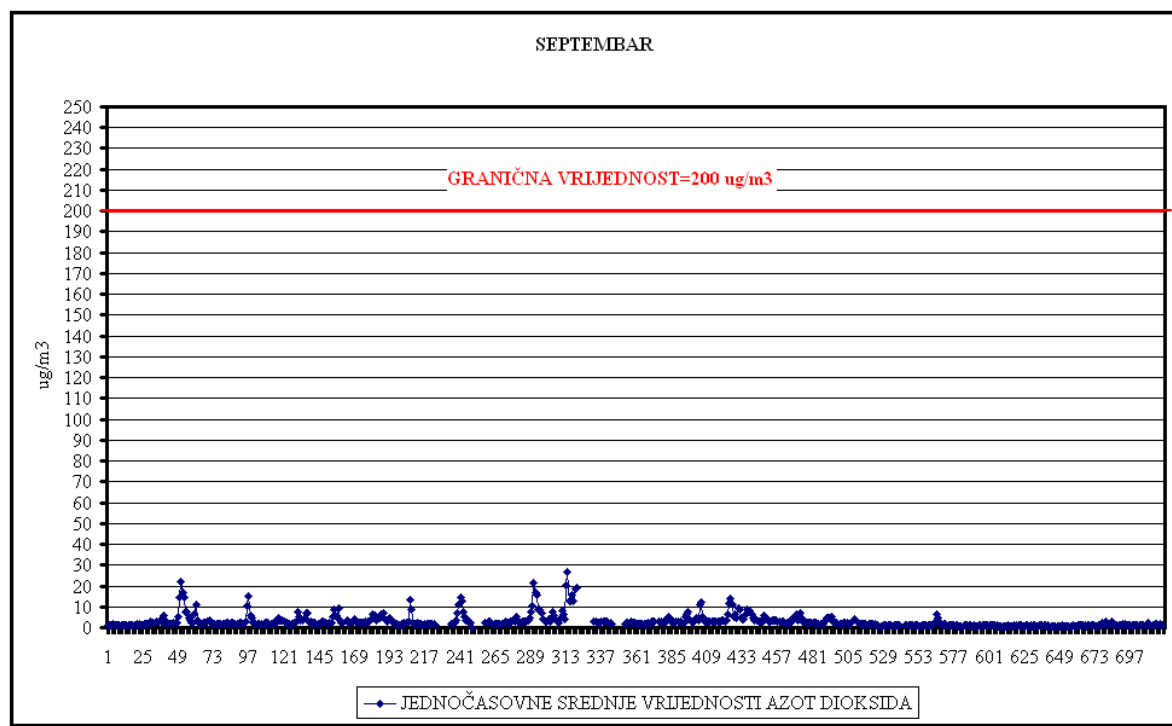
Slika 5. Srednje jednočasovne vrijednosti sumpor dioksida

Sve jednočasovne i dnevne srednje vrijednosti sumpor dioksida u toku septembra mjeseca su bile ispod propisane granične vrijednosti.

4.2.3. Azot dioksid

Tabela 21. Statistička obrada rezultata mjerenja azot dioksida

Broj jednočasovnih mjerenja	675	
Procenat validnih jednočasovnih vremena usrednjavanja	93,75	
Minimalna jednočasovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	0,54	
Maksimalna jednočasovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	26,55	
Srednja vrijednost jednočasovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	2,95	
Median jednočasovnih vremena usrednjavanja	2,10	
Broj prekoračenja jednočasovne GV	0	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Jednočasovna srednja vrijednost	200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Ne smije biti prekoračena preko 18 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Nema

Slika 6. Srednje jednočasovne vrijednosti azot dioksida

Sve izmjerene srednje jednočasovne vrijednosti azot dioksida tokom septembra mjeseca su bile ispod propisane granične vrijednosti (200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$).

4.2.4. Metan i ukupni ugljovodonici

Tabela 22. Statistička obrada rezultata mjerenja metana

Broj 24-časovnih mjerenja	7
Procenat validnih 24 časovnih mjerenja (%), OP	23,33
Minimalna 24-časovna vrijednost (mg/m ³)	1,25
Maksimalna 24-časovna vrijednost (mg/m ³)	1,29
Srednja vrijednost 24-časovnih vremena usrednjavanja (mg/m ³)	1,28
Mediana 24-časovnih vremena usrednjavanja (mg/m ³)	1,29

Tabela 23. Statistička obrada rezultata mjerenja THC

Broj 24-časovnih mjerenja	7
Procenat validnih 24 časovnih mjerenja (%), OP	23,33
Minimalna 24-časovna vrijednost (ppm)	1,85
Maksimalna 24-časovna vrijednost (ppm)	1,91
Srednja vrijednost 24-časovnih vremena usrednjavanja (ppm)	1,89
Mediana 24-časovnih vremena usrednjavanja (ppm ³)	1,89

Za ove polutante nijesu propisane granične vrijednosti već samo mjere kontrole, praćenje na pozadinskim stanicama.

4.2.5. Ozon

Tabela 24. Statistička obrada rezultata mjerenja ozona

Broj maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti	26	
Procenat validnih max. dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti (%), OP	86,66	
Minimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost (µg/m ³)	66,40	
Maksimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost (µg/m ³)	105,36	
Srednja vrijednost max.dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti (µg/m ³)	90,30	
Mediana maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti	92,13	
Broj prekoračenja max. dnevne osmočasovne srednje CV	0	
Ciljna vrijednost		
Period usrednjavanja	Ciljna vrijednost	Granica tolerancije
Maksimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost	120 µg /m ³	Nema

Tokom septembra mjeseca sve maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ozona su bile ispod propisane ciljne vrijednosti.

REZIME

Sumpor dioksid

Rezultati mjerenja sumpor dioksida su upoređeni sa propisanim graničnim vrijednostima za jednočasovnu srednju vrijednost ($350 \mu\text{g}/\text{m}^3$) i dnevnu srednju vrijednost ($125 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Sve srednje jednočasovne i dnevne srednje vrijednosti sumpor dioksida tokom septembra mjeseca su bile ispod propisane granične vrijednosti.

Azot dioksid

Rezultati mjerenja azot dioksida (jednočasovne srednje vrijednosti) su upoređeni sa propisanom graničnom vrijednošću.

Sve izmjerene jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida tokom septembra mjeseca su bile ispod propisane granične vrijednosti ($200 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Metan i ukupni ugljovodonici

Za ove polutante nijesu propisane granične vrijednosti već samo mjere kontrole, praćenje na pozadinskim stanicama.

Ozon

Maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ozona poređene su sa propisanom ciljnom vrijednošću ($120 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Sve maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti su bile ispod propisane ciljne vrijednosti u septembru mjesecu.

4.3. MJERNA STANICA –BIJELO POLJE

PODACI O STANICI-BIJELO POLJE			
1. Opšti podaci			
1.1.	Ime stanice	Bijelo Polje- Nikoljac	
1.2.	Ime grada	Bijelo Polje	
1.3.	Kod stanice		
1.4.	Naziv stručne institucije koja odgovara za stanicu	Centar za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica d.o.o.	
1.5.	Tijelo ili programi kojima se dostavljaju podaci	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine	
1.6.	Ciljevi mjerenja	Procjena uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu, praćenje trenda	
1.7.	Geografske koordinate	G.dužina (m)	G.širina (m)
		43 ^o 1' 46.0992''	19 ^o 44' 33.0432''
1.8.	NUTS		
1.9.	Zagađujuće materije koje se mjere	PM ₁₀ , PM _{2,5} , NO, NO ₂ , NO _x , CO, Pb, As, Cd, Ni i BaP	
1.10.	Meteorološki podaci	/	
1.11.	Druge informacije	/	
2. Klasifikacija stanice			
2.1.	Tip područja	Gradsko: trajno izgrađeno područje	
2.2.	Tip stanice u odnosu na izvor emisije	Urbana (UB)	
2.3.	Dodatne informacije o stanici		
3. Mjerna oprema			
3.1.	Naziv		
3.2.	Analitička metoda ili mjerna metoda		
	NO, NO ₂ , NO _x	Automatski analizator	Analiza-hemiluminiscencija
	CO	Automatski analizator	Analiza-IR apsorpcija
	PM ₁₀	Ručno sakupljanje	Gravimetrija
	PM _{2,5}	Ručno sakupljanje	Gravimetrija
	Pb, As, Cd i Ni	Ručno sakupljanje	Analiza-AAS
	BaP	Ručno sakupljanje	Analiza-GCMS
4. Opis uzorkovanja			
4.1.	Lokacija mjernog mjesta	UB	
4.2.	Visina mjesta uzorkovanja	4m	
4.3.	Učestalost integrisanja podataka	1 sat 24 sata	
4.4.	Vrijeme uzorkovanja	Kontinuirano	

4.3.1. Tabelarni i grafički prikaz rezultata mjerenja na mjernoj stanici Bijelo Polje

Tabela 25. Dnevne srednje vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀, PM_{2.5}, NO₂ i maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti CO

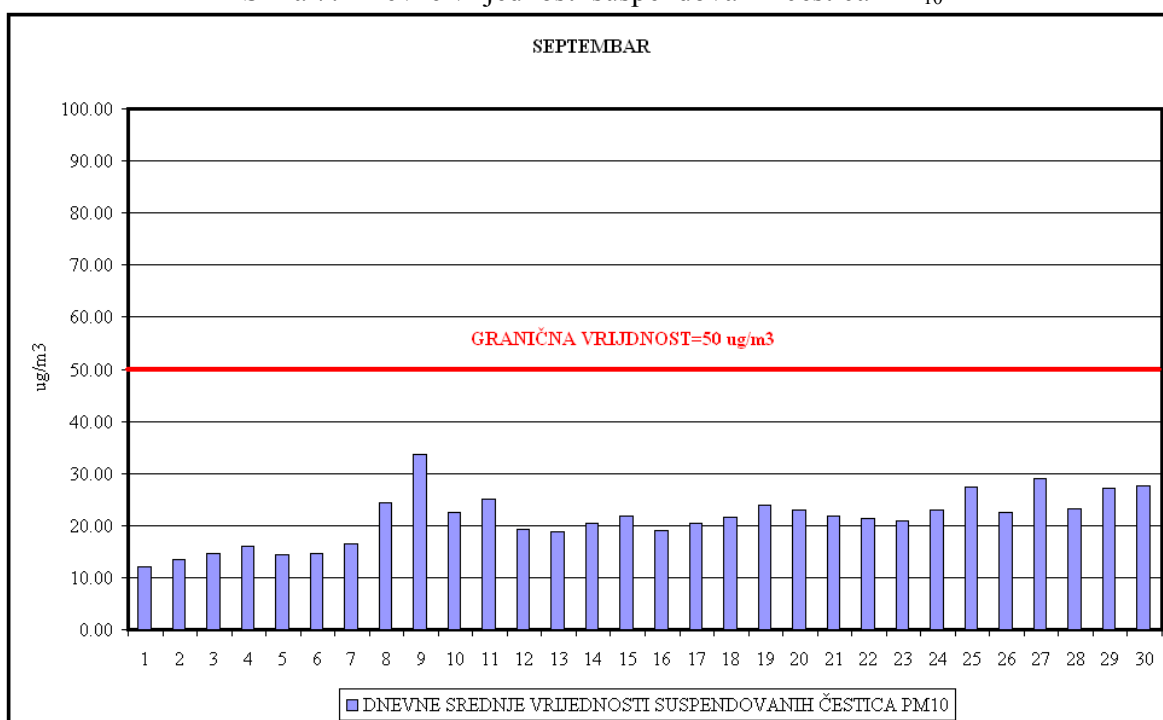
Datum	PM ₁₀ (µg/m ³)	PM _{2.5} (µg/m ³)	Azot dioksid (µg/m ³)	Ugljen monoksid (mg/m ³)
1.09	12,02	8,18	7,84	0,18
2.09	13,53	9,27	7,00	0,17
3.09	14,55	9,45	6,47	0,18
4.09	15,91	9,82	6,30	0,16
5.09	14,36	11,64	6,07	0,21
6.09	14,64	10,73	5,87	0,23
7.09	16,45	10,27	8,56	0,29
8.08	24,36	17,00	8,10	0,21
9.09	33,55	17,73	9,42	0,27
10.09	22,55	15,27	8,93	0,25
11.09	25,09	14,73	8,96	0,27
12.09	19,27	14,91	8,67	0,22
13.09	18,91	11,36	7,85	0,27
14.09	20,36	15,45		
15.09	21,82	14,00		
16.09	19,09	15,64		
17.09	20,45	18,73	9,86	0,26
18.09	21,64	18,55	6,36	0,26
19.09	23,82	16,36	8,78	0,17
20.09	22,91	16,55	6,73	0,29
21.09	21,91	14,18	8,77	0,31
22.09	21,27	12,36	10,71	0,28
23.09	20,82	10,36	9,83	0,37
24.09	22,91	13,36	8,30	0,32
25.09	27,36	21,09	15,40	0,31
26.09	22,55	16,73	5,76	0,68
27.09	29,00	20,36	9,31	0,39
28.09	23,09	20,36	9,11	0,76
29.09	27,18	22,09	9,55	0,51
30.09	27,64	19,78	9,32	0,61
GV (SDV)	50			
GV (GSV)	40	20	40	
GV(MD8hSV)				10

4.3.2. Suspendovane čestice PM₁₀

Tabela 26. Statistička obrada rezultata mjerenja suspendovanih čestica PM₁₀

Broj 24-časovnih mjerenja	30	
Procenat validnih 24 časovnih mjerenja (%), OP	100	
Minimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	12,02	
Maksimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	33,55	
Prosječna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	21,30	
Mediana srednjih dnevnih vrijednosti (µg/m ³)	21,73	
Broj prekoračenja 24-časovne GV	0	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Dnevna srednja vrijednost	50 µg/m ³	Ne smije biti prekoračena preko 35 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	40 µg/m ³	Nema

Slika 7. Dnevne vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀

Sve dnevne srednje vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ tokom mjerenja u septembru mjesecu su bile ispod propisane granične vrijednosti.

4.3.3. Suspendovane čestice PM_{2,5}

Tabela 27. Statistička obrada rezultata mjerenja suspendovanih čestica PM_{2,5}

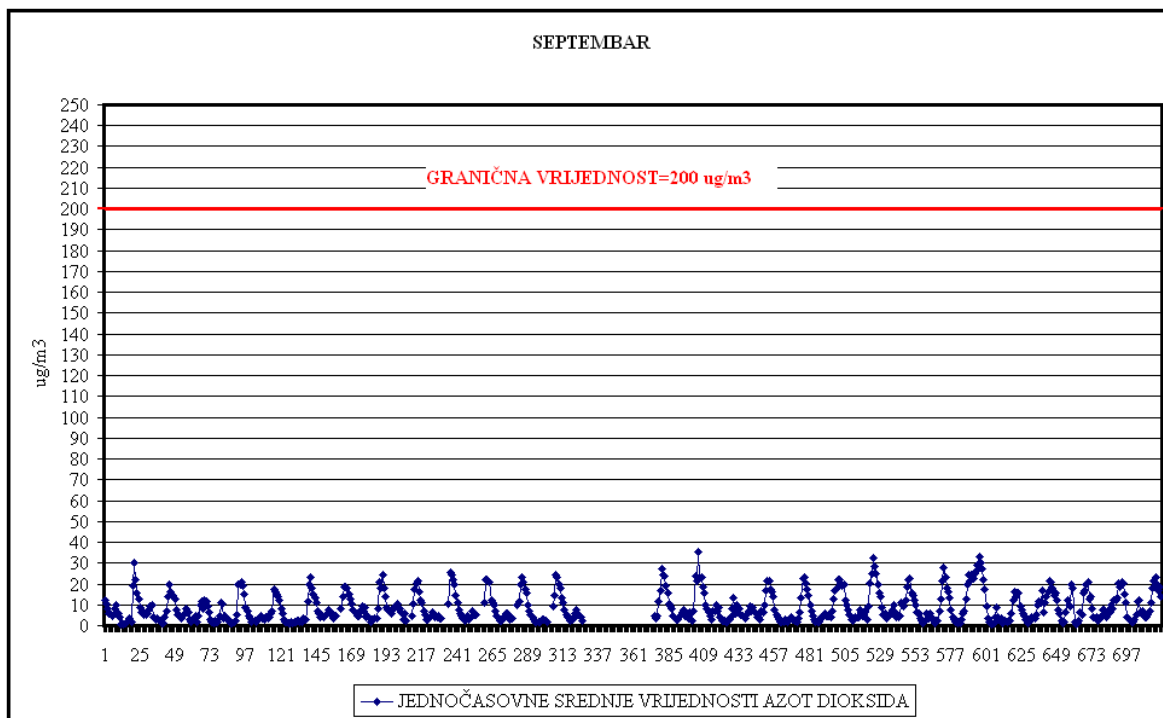
Broj 24-časovnih mjerenja	30	
Procenat validnih 24-časovnih mjerenja (%), OP	100	
Minimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	8,18	
Maksimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	22,09	
Prosječna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	14,88	
Mediana srednjih dnevnih vrijednosti (µg/m ³)	15,09	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Godišnja srednja vrijednost	20 µg/m ³	Nema

Za suspendovane čestice PM_{2,5} su propisani standardi kvaliteta na godišnjem nivou.

4.3.4. Azot dioksid

Tabela 28. Statistička obrada rezultata mjerenja azot dioksida

Broj jednočasovnih mjerenja	652	
Procenat validnih jednočasovnih vremena usrednjavanja (%), OP	90,55	
Minimalna jednočasovna vrijednost (µg/m ³)	0,54	
Maksimalna jednočasovna vrijednost (µg/m ³)	35,31	
Srednja vrijednost jednočasovnih vremena usrednjavanja (µg/m ³)	8,67	
Mediana jednočasovnih vremena usrednjavanja	6,07	
Broj prekoračenja jednočasovne GV	0	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Jednočasovna srednja vrijednost	200 µg/m ³	Ne smije biti prekoračena preko 18 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	40 µg/m ³	Nema

Slika 8. Jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida

Sve izmjerene jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida u septembru mjesecu su bile ispod propisane granične vrijednosti.

4.3.5. Ugljen monoksid

Tabela 29. Statistička obrada rezultata mjerenja ugljen monoksida

Broj maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti	27
Procenat validnih max. dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti (%), OP	90
Minimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost (mg/m ³)	0,16
Maksimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost (mg/m ³)	0,76
Srednja vrijednost max. dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti (mg/m ³)	0,31
Mediana maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti	0,27
Broj prekoračenja max. dnevne osmočasovne srednje GV	0
Granične vrijednosti	
Period usrednjavanja	Granična vrijednost
Maksimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost	10 mg/m ³
	Granica tolerancije
	Nema

Sve maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ugljen monoksida na ovom mjernom mjestu tokom septembra mjeseca su bile ispod propisane granične vrijednosti.

4.3.6. Sadržaj teških metala (Pb, Cd, As, Ni) i benzo(a)pirena u PM₁₀

Tabela 30. Srednje vrijednosti sadržaja teških metala u PM₁₀

Parametar	Pb (µg/m ³)	Cd (ng/m ³)	As (ng/m ³)	Ni (ng/m ³)
Srednja vr.	<0,015	<3,0	<3,0	<1,0
GV (GSV)	0,5			
CV (GSV)		6	5	20

Tabela 31. Srednje vrijednosti sadržaja benzo(a)pirena, relevantnih predstavnika PAH-ova, markera benzo(a)pirena i ukupnih PAH-ova u PM₁₀

Parametar	BaP (ng/m ³)	Markeri BaP (ng/m ³)	PAH (ng/m ³)
Srednja vr.	1,43	4,36	8,46
CV (GSV)	1		

Suspendovane čestice PM₁₀ su analizirane na sadržaj olova, nikla, arsena, kadmijuma i benzo (a)pirena, polutanata za koje su propisani standardi kvaliteta vazduha na godišnjem nivou.

REZIME

Suspendovane čestice PM₁₀

Dnevne srednje vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ upoređene su sa propisanom graničnom vrijednošću (50 µg/m³), za srednju dnevnu vrijednost, koja se ne smije prekoračiti više od 35 puta u toku godine.

Sve dnevne srednje vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ tokom mjerenja u septembru mjesecu su bile ispod propisane granične vrijednosti.

Suspendovane čestice PM_{2,5}

Za suspendovane čestice PM_{2,5} su propisani standardi kvaliteta na godišnjem nivou.

Azot dioksid

Rezultati mjerenja azot dioksida (kao jednočasovne srednje vrijednosti) su upoređeni sa propisanom graničnom vrijednošću za jednočasovne srednje vrijednosti (200 µg/m³).

Sve izmjerene jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida tokom mjerenja u septembru mjesecu su bile ispod propisane granične vrijednosti.

Ugljen monoksid

Maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ugljen monoksida su poredene sa propisanom graničnom vrijednošću za srednju godišnju vrijednost (10 mg/m³).

Sve maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ugljen monoksida na ovom mjernom mjestu tokom mjerenja u septembru mjesecu su bile ispod propisane granične vrijednosti.

Sadržaj teških metala (Pb, Cd, As, Ni) i benzo(a)pirena u PM₁₀

Za sadržaj olova, nikla, arsena, kadmijuma i benzo(a)pirena kao i za sadržaj drugih relevantnih policikličnih aromatičnih ugljovodonika: benzo (a) antracena, benzo (b) fluoroantena, benzo (j) fluoroantena, benzo (k) fluoroantena, ideno (a.2.3-c.d) pirena, dibenzo (a.h) antracena i ostalih PAH-ova su propisani standardi kvaliteta vazduha (granične i ciljne vrijednosti) na godišnjem nivou.

4.4. MJERNA STANICA PODGORICA-UT kružni tok, raskrsnica bul.Georgija Žukova i Zetskih vladara

PODACI O STANICI PODGORICA-UT			
1. Opšti podaci			
1.1.	Ime stanice	Podgorica-UT	
1.2.	Ime grada	Podgorica	
1.3.	Kod stanice	MNE_02_01	
1.4.	Naziv stručne institucije koja odgovara za stanicu	Centar za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica d.o.o.	
1.5.	Tijelo ili programi kojima se dostavljaju podaci	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine Crne Gore	
1.6.	Ciljevi mjerenja	Procjena uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu, praćenje trenda	
1.7.	Geografske koordinate	G.dužina (m)	G.širina (m)
		42 ⁰ 25' 12.7400''	19 ⁰ 15' 18.9000''
1.8.	NUTS		
1.9.	Zagađujuće materije koje se mjere	CO, NO, NO ₂ , NO _x , PM ₁₀ , benzen, Pb, As, Cd, Ni i BaP	
1.10.	Meteorološki podaci	/	
1.11.	Druge informacije	/	
2. Klasifikacija stanice			
2.1.	Tip područja	Gradsko: trajno izgrađeno područje	
2.2.	Tip stanice u odnosu na izvor emisije	Saobraćajna (UT)	
2.3.	Dodatne informacije o stanici	-	
3. Mjerna oprema			
3.1.	Naziv		
3.2.	Analitička metoda ili mjerna metoda		
	CO	Automatski analizator	analiza-IR apsorpcija
	NO, NO ₂ , Nox	Automatski analizator	Analiza-hemiluminiscencija
	Benzen	Automatski analizator	Gasna hromatografija
	PM ₁₀	Ručno sakupljanje	Gravimetrija
	Pb, As, Cd, Ni	Ručno sakupljanje	Analiza-AAS
	BaP	Ručno sakupljanje	Analiza-GCMS
4. Opis uzorkovanja			
4.1.	Lokacija mjernog mjesta	UT	
4.2.	Visina mjesta uzorkovanja	4m	
4.3.	Učestalost integrisanja podataka	1 sat 24 sata	
4.4.	Vrijeme uzorkovanja	Kontinuirano	

**4.4.1. Tabelarni i grafički prikaz rezultata mjerenja na mjernoj stanici Podgorica-
kružni tok, raskrsnica bul.Georgija Žukova i Zetskih vladara**

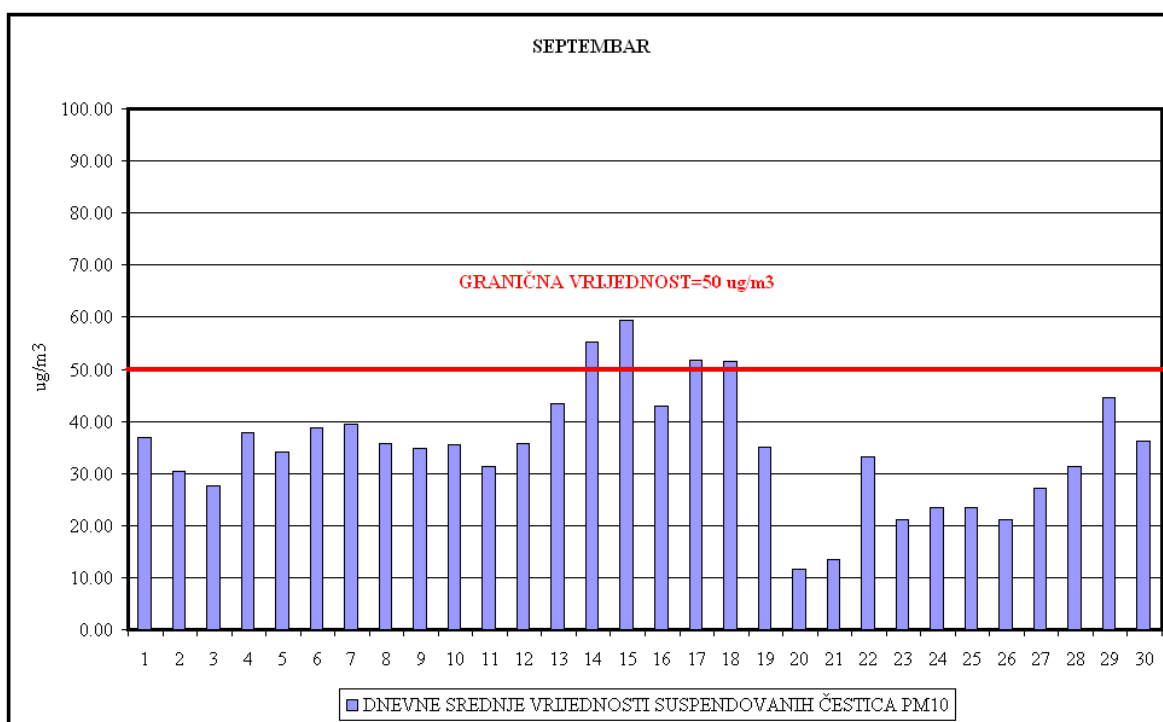
Tabela 32. Srednje dnevne vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀, NO₂ i maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti CO

Datum	PM ₁₀ (µg/m ³)	Azot dioksid (µg/m ³)	Ugljen monoksid (mg/m ³)
1.09	36,93	17,42	2,54
2.09	30,36	33,71	2,61
3.09	27,64	26,41	2,41
4.09	37,82	32,00	2,41
5.09	34,18	35,36	2,53
6.09	38,73	27,76	2,72
7.09	39,45	41,86	2,54
8.08	35,64	25,96	0,39
9.09	34,73	27,08	0,26
10.09	35,45	32,96	0,34
11.09	31,27	36,55	0,27
12.09	35,64	34,31	0,31
13.09	43,45	20,59	0,31
14.09	55,27	23,55	0,18
15.09	59,45	33,02	0,29
16.09	42,82	45,21	0,49
17.09	51,82	38,04	0,52
18.09	51,48	24,83	1,24
19.09	35,09	33,13	2,69
20.09	11,55	27,11	2,88
21.09	13,36	32,74	2,69
22.09	33,09	23,80	2,55
23.09	21,09	31,19	3,00
24.09	23,45		
25.09	23,55	7,67	2,58
26.09	21,09	60,47	3,21
27.09	27,09	42,26	2,58
28.09	31,27	33,64	2,97
29.09	44,55	38,84	2,68
30.09	36,09	36,80	2,53
GV (SDV)	50		
GV (GSV)	40	40	
GV (MD8hSV)			10

4.4.2. Suspendovane čestice PM₁₀

Tabela 33. Statistička obrada rezultata mjerenja suspendovanih čestica PM₁₀

Broj 24-časovnih mjerenja	30	
Procenat validnih 24 časovnih mjerenja (%), OP	100	
Minimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	11,55	
Maksimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	59,45	
Prosječna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	34,78	
Mediana srednjih dnevnih vrijednosti (µg/m ³)	35,27	
Broj prekoračenja srednje dnevne GV	4	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Dnevna srednja vrijednost	50 µg/m ³	Ne smije biti prekoračena preko 35 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	40 µg/m ³	Nema

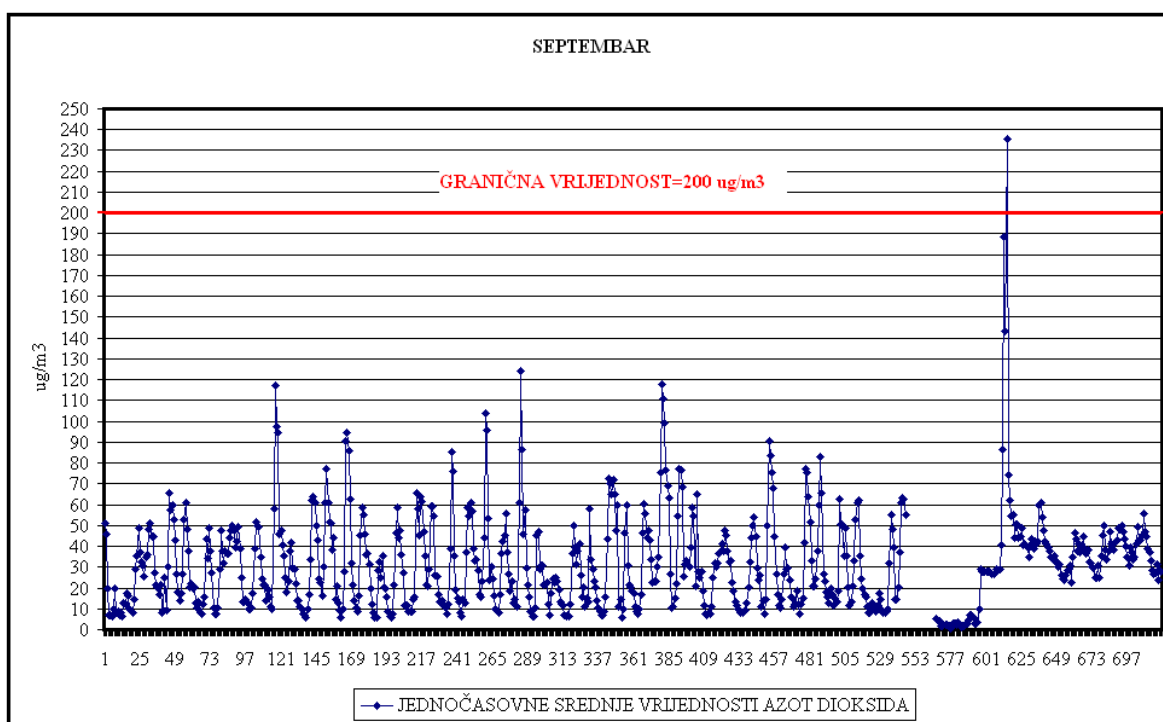
Slika 9. Srednje dnevne vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀

Tokom septembra mjeseca četiri dnevne srednje vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ su bile iznad propisane granične vrijednosti.

4.4.3. Azot dioksid

Tabela 34. Statistička obrada rezultata mjerenja azot dioksida

Broj jednočasovnih mjerenja	700	
Procenat validnih jednočasovnih vremena usrednjavanja (%), OP	97,22	
Minimalna jednočasovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	0,39	
Maksimalna jednočasovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	235,55	
Srednja vrijednost jednočasovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	31,46	
Mediana jednočasovnih vremena usrednjavanja	27,85	
Broj prekoračenja jednočasovne GV	1	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Jednočasovna srednja vrijednost	200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Ne smije biti prekoračena preko 18 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Nema

Slika 10. Jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida

Jedna jednočasovna srednja vrijednost azot dioksida tokom septembra mjeseca je bila iznad propisane granične vrijednosti.

4.4.4. Ugljen monoksid

Tabela 35. Statistička obrada rezultata mjerenja ugljen monoksida

Broj maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti	29	
Procenat validnih max. dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti (%), OP	96,66	
Minimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost (mg/m ³)	0,18	
Maksimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost (mg/m ³)	3,21	
Srednja vrijednost max. dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti (mg/m ³)	1,82	
Mediana maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti	2,53	
Broj prekoračenja max. dnevne osmočasovne srednje GV	0	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Maksimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost	10 mg/m ³	Nema

Sve maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ugljen monoksida tokom septembra mjeseca su bile ispod propisane granične vrijednosti.

4.4.5. Sadržaj teških metala (Pb, Cd, As, Ni) i benzo(a)pirena u PM₁₀

Tabela 36. Srednje vrijednosti sadržaja teških metala u PM₁₀

Parametar	Pb (µg/m ³)	Cd (ng/m ³)	As (ng/m ³)	Ni (ng/m ³)
Srednja vr.	<0,015	<3,0	0,15	1,15
GV (GSV)	0,5			
CV (GSV)		6	5	20

Tabela 37. Srednje vrijednosti sadržaja benzo(a)pirena, relevantnih predstavnika PAH-ova, markera benzo(a)pirena i ukupnih PAH-ova u PM₁₀.

Parametar	BaP (ng/m ³)	Markeri BaP (ng/m ³)	PAH (ng/m ³)
Srednja vr.	0,72	3,10	6,44
CV (GSV)	1		

Suspendovane čestice PM₁₀ su analizirane na sadržaj olova, nikla, arsena, kadmijuma i benzo(a)pirena, polutanata za koje su propisani standardi kvaliteta vazduha na godišnjem nivou.

REZIME

Suspendovane čestice PM₁₀

Srednje dnevne vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ upoređene su sa propisanom graničnom vrijednošću (50 µg/m³), za srednju dnevnu vrijednost, koja se ne smije prekoračiti više od 35 puta u toku godine.

Na ovoj lokaciji tokom septembra mjeseca četiri dnevne srednje vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ su bile iznad propisane granične vrijednosti.

Azot dioksid

Rezultati mjerenja azot dioksida (kao jednočasovne srednje vrijednosti) su upoređeni sa propisanom graničnom vrijednošću za jednočasovne srednje vrijednosti (200 µg/m³).

Jedna jednočasovna srednja vrijednost azot dioksida tokom mjerenja u septembru mjesecu je bila iznad propisane granične vrijednosti.

Ugljen monoksid

Maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ugljen monoksida su poredene sa propisanom graničnom vrijednošću za srednju godišnju vrijednost (10 mg/m³).

Sve maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ugljen monoksida tokom mjerenja u septembru mjesecu su bile ispod propisane granične vrijednosti.

Sadržaj teških metala (Pb, Cd, As, Ni) i benzo(a)pirena u PM₁₀

Za sadržaj olova, nikla, arsena, kadmijuma i benzo(a)pirena kao i za sadržaj drugih relevantnih policikličnih aromatičnih ugljovodonika: benzo (a) antracena, benzo (b) fluoroantena, benzo (j) fluoroantena, benzo (k) fluoroantena, ideno (a.2.3-c.d) pirena, dibenzo (a.h) antracena i ostalih PAH-ova su propisani standardi kvaliteta vazduha (granične i ciljne vrijednosti) na godišnjem nivou.

4.5. MJERNA STANICA –PODGORICA-UB

PODACI O STANICI-PODGORICA-UB			
1. Opšti podaci			
1.1.	Ime stanice	Podgorica-Blok pet	
1.2.	Ime grada	Podgorica	
1.3.	Kod stanice	MNE_02_07	
1.4.	Naziv stručne institucije koja odgovara za stanicu	Centar za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica d.o.o.	
1.5.	Tijelo ili programi kojima se dostavljaju podaci	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine	
1.6.	Ciljevi mjerenja	Procjena uticaja na zdravlje ljudi i zivotnu sredinu, praćenje trenda	
1.7.	Geografske koordinate	G.dužina (m)	G.širina (m)
		42 ^o 26' 53.7288''	19 ^o 14' 26.9016''
1.8.	NUTS		
1.9.	Zagađujuće materije koje se mjere	PM ₁₀ , PM _{2,5} , SO ₂ , Pb, As, Cd, Ni i BaP	
1.10.	Meteorološki podaci	/	
1.11.	Druge informacije	/	
2. Klasifikacija stanice			
2.1.	Tip područja	Gradsko: trajno izgrađeno područje	
2.2.	Tip stanice u odnosu na izvor emisije	Urbana (UB)	
2.3.	Dodatne informacije o stanici	/	
3. Mjerna oprema			
3.1.	Naziv		
3.2.	Analitička metoda ili mjerna metoda		
	SO ₂	Automatski analizator	Analiza-UV fluorescencija
	PM ₁₀	Ručno sakupljanje	Gravimetrija
	PM _{2,5}	Ručno sakupljanje	Gravimetrija
	Pb, As, Cd i Ni	Ručno sakupljanje	Analiza-AAS
	BaP	Ručno sakupljanje	Analiza-GCMS
4. Opis uzorkovanja			
4.1.	Lokacija mjernog mjesta	UB	
4.2.	Visina mjesta uzorkovanja	4m	
4.3.	Učestalost integrisanja podataka	1 sat 24 sata	
4.4.	Vrijeme uzorkovanja	Kontinuirano	

**4.5.1. Tabela i grafički prikaz rezultata mjerenja na mjernoj stanici Podgorica –UB
(Blok pet)**

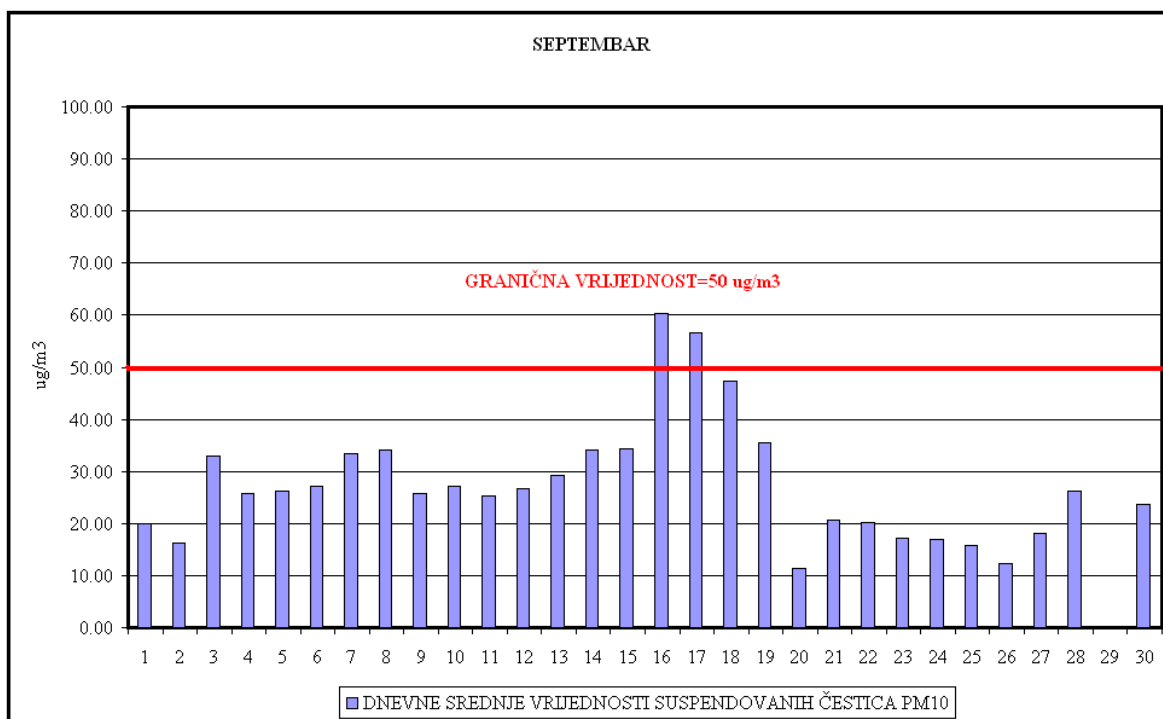
Tabela 38. Srednje dnevne vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀, PM_{2.5} i SO₂

Datum	PM ₁₀ (µg/m ³)	PM _{2.5} (µg/m ³)	Sumpor dioksid (µg/m ³)
1.09	20,00	11,27	6,41
2.09	16,18	9,82	5,44
3.09	32,91	19,82	6,34
4.09	25,82	16,18	6,34
5.09	26,18	16,36	7,92
6.09	27,09	15,45	5,37
7.09	33,45	15,18	5,63
8.08	34,18	19,45	5,29
9.09	25,82	14,91	5,62
10.09	27,09	14,64	6,31
11.09	25,27	13,09	8,32
12.09	26,64	13,82	5,59
13.09	29,27	16,36	5,08
14.09	34,18	18,55	5,98
15.09	34,36	20,00	4,79
16.09	60,36	28,73	5,20
17.09	56,73	34,36	6,82
18.09	47,36	30,18	7,99
19.09	35,45	21,64	8,74
20.09	11,45	6,55	7,84
21.09	20,55	10,55	7,43
22.09	20,27	11,18	5,07
23.09	17,27	10,36	3,85
24.09	16,91	9,09	4,59
25.09	15,73	9,45	3,91
26.09	12,36	8,73	4,95
27.09	18,09	12,18	3,96
28.09	26,18	16,73	4,18
29.09		19,55	3,92
30.09	23,73	17,09	4,95
GV (SDV)	50		125
GV (GSV)	40	20	

4.5.2. Suspendovane čestice PM₁₀

Tabela 39. Statistička obrada rezultata mjerenja suspendovanih čestica PM₁₀

Broj 24-časovnih mjerenja	29	
Procenat validnih 24 časovnih mjerenja (%), OP	96,66	
Minimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	11,45	
Maksimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	60,36	
Prosječna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	27,62	
Mediana srednjih dnevnih vrijednosti (µg/m ³)	26,18	
Broj prekoračenja srednje dnevne GV	2	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Dnevna srednja vrijednost	50 µg/m ³	Ne smije biti prekoračena preko 35 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	40 µg/m ³	Nema

Slika 11. Srednje dnevne vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀

Tokom septembra mjeseca dvije srednje dnevne vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ su bile iznad propisane granične vrijednosti.

4.5.3 Suspendovane čestice PM_{2,5}

Tabela 40. Statistička obrada rezultata mjerenja suspendovanih čestica PM_{2,5}

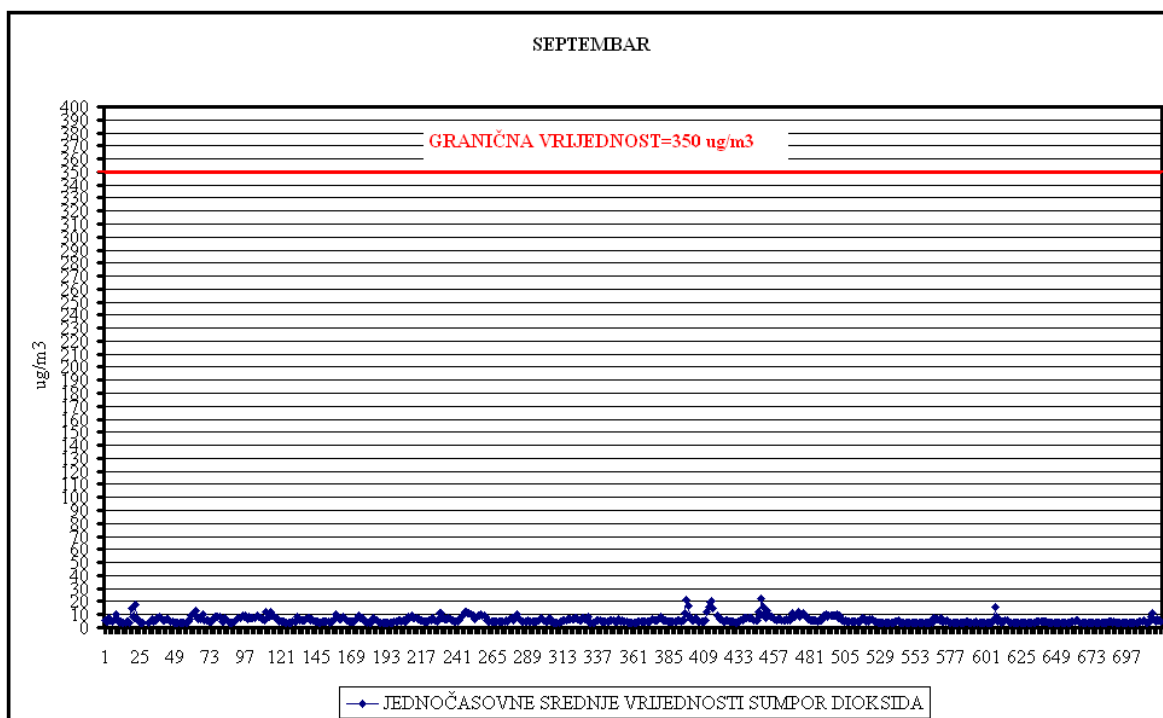
Broj 24-časovnih mjerenja	30	
Procenat validnih 24-časovnih mjerenja (%), OP	100	
Minimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	6,55	
Maksimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	34,36	
Prosječna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	16,04	
Mediana srednjih dnevnih vrijednosti (µg/m ³)	15,32	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Godišnja srednja vrijednost	20 µg/m ³	Nema

Za suspendovane čestice PM_{2,5} su propisani standardi kvaliteta na godišnjem nivou.

4.5.4. Sumpor dioksid

Tabela 41. Statistička obrada rezultata mjerenja sumpor dioksida

Broj jednočasovnih mjerenja	715	
Procenat validnih jednočasovnih vremena usrednjavanja (%), OP	99,3	
Minimalna jednočasovna vrijednost (µg/m ³)	3,25	
Maksimalna jednočasovna vrijednost (µg/m ³)	21,91	
Srednja vrijednost jednočasovnih vremena usrednjavanja (µg/m ³)	5,79	
Mediana jednočasovnih vremena usrednjavanja	4,99	
Broj 24-časovnih mjerenja	30	
Procenat validnih 24-časovnih vremena usrednjavanja	100	
Minimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	3,85	
Maksimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	8,74	
Prosječna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	5,79	
Mediana srednjih dnevnih vrijednosti (µg/m ³)	5,51	
Broj prekoračenja jednočasovne GV	0	
Broj prekoračenja 24-časovne GV	0	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Jednočasovna srednja vrijednost	350 µg/m ³	Ne smije biti prekoračena preko 24 puta godišnje
Dnevna srednja vrijednost	125 µg/m ³	Ne smije biti prekoračena preko 3 puta godišnje

Slika 12. Jednočasovne srednje vrijednosti sumpor dioksida

Sve dnevne srednje i jednočasovne srednje vrijednosti sumpor dioksida u septembru mjesecu su bile ispod propisanih graničnih vrijednosti.

4.5.5. Sadržaj teških metala (Pb, Cd, As, Ni) i benzo(a)pirena u PM₁₀

Tabela 42. Srednje vrijednosti sadržaja teških metala u PM₁₀

Parametar	Pb (µg/m ³)	Cd (ng/m ³)	As (ng/m ³)	Ni (ng/m ³)
Srednja vr.	<0,015	<3,0	<3,0	0,48
GV (GSV)	0,5			
CV (GSV)		6	5	20

Tabela 43. Srednje vrijednosti sadržaja benzo(a)pirena, relevantnih predstavnika PAH-ova, markera benzo(a)pirena i ukupnih PAH-ova u PM₁₀

Parametar	BaP (ng/m ³)	Markeri BaP (ng/m ³)	PAH (ng/m ³)
Srednja vr.	0,23	1,06	2,38
CV (GSV)	1		

Suspendovane čestice PM₁₀ su analizirane na sadržaj olova, nikla, arsena, kadmijuma i benzo (a)pirena, polutanata za koje su propisani standardi kvaliteta vazduha na godišnjem nivou

REZIME

Suspendovane čestice PM₁₀

Srednje dnevne vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ upoređene su sa propisanom graničnom vrijednošću (50 µg/m³) za srednju dnevnu vrijednost, koja se ne smije prekoračiti više od 35 puta u toku godine. Na ovoj lokaciji tokom septembra mjeseca dvije dnevne srednje vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ su bile iznad propisane granične vrijednosti.

Suspendovane čestice PM_{2,5}

Za suspendovane čestice PM_{2,5} su propisani standardi kvaliteta na godišnjem nivou.

Sumpor dioksid

Rezultati mjerenja sumpor dioksida su upoređeni sa propisanim graničnim vrijednostima za jednočasovnu srednju vrijednost (350 µg/m³) i srednju dnevnu vrijednost (125 µg/m³). Sve srednje jednočasovne i dnevne srednje vrijednosti sumpor dioksida u septembru mjesecu su bile ispod propisanih graničnih vrijednosti.

Sadržaj teških metala (Pb, Cd, As, Ni) i benzo(a)pirena u PM₁₀

Za sadržaj olova, nikla, arsena, kadmijuma i benzo(a)pirena kao i za sadržaj drugih relevantnih policikličnih aromatičnih ugljovodonika: benzo (a) antracena, benzo (b) fluoroantena, benzo (j) fluoroantena, benzo (k) fluoroantena, ideno (a.2.3-c.d) pirena, dibenzo (a.h) antracena i ostalih PAH-ova su propisani standardi kvaliteta vazduha (granične i ciljne vrijednosti) na godišnjem nivou.

4.6. MJERNA STANICA GORNJE MRKE

PODACI O STANICI GORNJE MRKE			
1. Opšti podaci			
1.1.	Ime stanice	Gornje Mrke	
1.2.	Ime grada	Podgorica	
1.3.	Kod stanice	MNE_02_09	
1.4.	Naziv stručne institucije koja odgovara za stanicu	Centar za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica d.o.o.	
1.5.	Tijelo ili programi kojima se dostavljaju podaci	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine Crne Gore	
1.6.	Ciljevi mjerenja	Procjena uticaja na zdravlje ljudi i zivotnu sredinu. praćenje trenda	
1.7.	Geografske koordinate	G.dužina (m)	G.širina (m)
		42 ⁰ 31'4.6020''	19 ⁰ 19'40.2312''
	Nmv (m)	221	
1.8.	NUTS		
1.9.	Zagađujuće materije koje se mjere	NO, NO ₂ , NO _x , O ₃ , CH ₄ i THC	
1.10.	Meteorološki podaci	/	
1.11.	Druge informacije	/	
2. Klasifikacija stanice			
2.1.	Tip područja	Rularno područje	
2.2.	Tip stanice u odnosu na izvor emisije	RB	
2.3.	Dodatne informacije o stanici		
3. Mjerna oprema			
3.1.	Naziv		
3.2.	Analička metoda ili mjerna metoda		
	NO, NO ₂ , NO _x	Automatski analizator	Analiza-hemiluminiscencija
	O ₃	Automatski analizator	Analiza- Fotometrija
	CH ₄ , THC	Automatski analizator	Analiza-Gasna hromatografija
4. Opis uzorkovanja			
4.1.	Lokacija mjernog mjesta	RB	
4.2.	Visina mjesta uzorkovanja	4m	
4.3.	Učestalost integrisanja podataka	1 sat, 24 sata	
4.4.	Vrijeme uzorkovanja	Kontinuirano	

4.6.1. Tabelarni i grafički prikaz rezultata mjerenja u na lokaciji Gornje Mrke

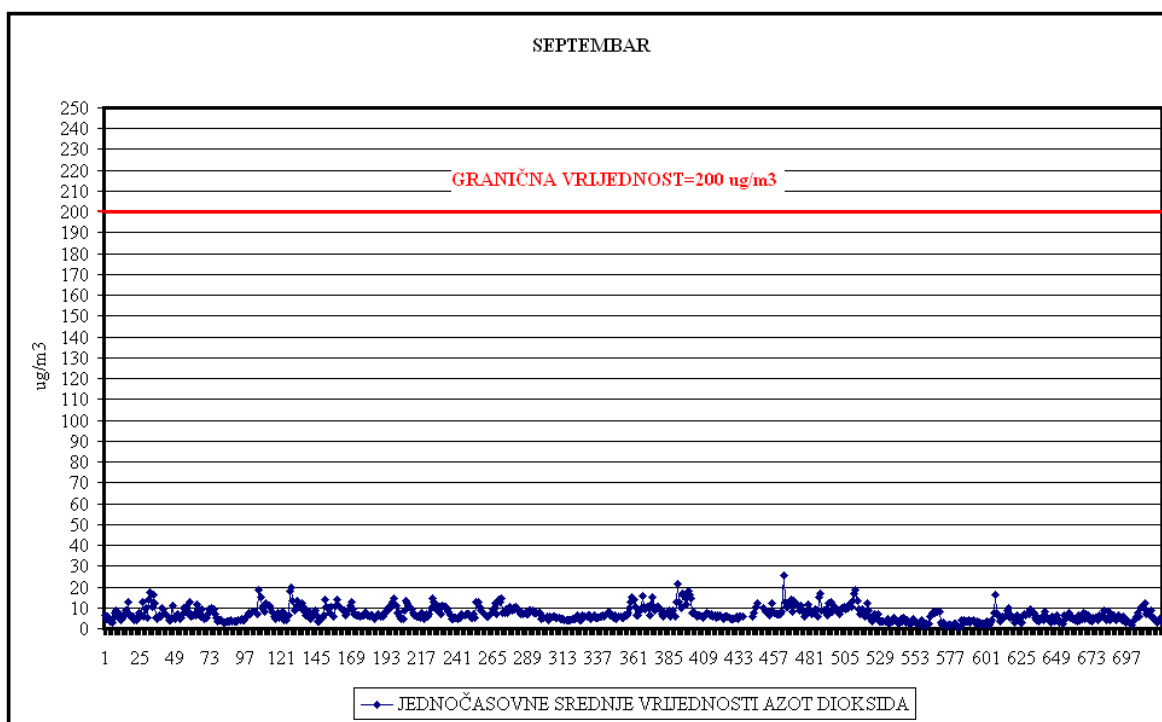
Tabela 44. Dnevne srednje vrijednosti NO₂ i maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti O₃

Datum	NO ₂ (µg/m ³)	O ₃ (µg/m ³)
1.09	6,03	65,14
2.09	8,50	66,83
3.09	7,42	73,51
4.09	4,38	73,52
5.09	8,89	80,79
6.09	9,29	85,84
7.09	8,42	77,51
8.08	6,59	76,42
9.09	8,73	63,98
10.09	8,24	74,59
11.09	7,22	75,78
12.09	9,28	88,41
13.09	6,18	74,75
14.09	5,11	81,28
15.09	6,94	79,68
16.09	9,23	76,41
17.09	10,55	77,90
18.09	5,76	79,33
19.09	8,40	81,96
20.09	10,27	88,17
21.09	9,52	97,33
22.09	9,05	84,04
23.09	3,74	41,85
24.09	3,83	31,52
25.09	2,70	26,96
26.09	5,66	56,90
27.09	5,74	53,31
28.09	5,06	50,52
29.09	5,40	40,20
30.09	5,90	47,41
GV (GSV)	40	
CV(MD8hSV)		120

4.6.2. Azot dioksid

Tabela 45. Statistička obrada rezultata mjerenja azot dioksida

Broj jednočasovnih mjerenja	711	
Procenat validnih jednočasovnih vremena usrednjavanja (%), OP	98,75	
Minimalna jednočasovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	0,37	
Maksimalna jednočasovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	25,29	
Srednja vrijednost jednočasovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	7,02	
Mediana jednočasovnih vremena usrednjavanja	6,42	
Broj prekoračenja jednočasovne GV	0	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Jednočasovna srednja vrijednost	200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Ne smije biti prekoračena preko 18 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Nema

Slika 13. Srednje jednočasovne vrijednosti azot dioksida

Sve izmjerene srednje jednočasovne vrijednosti azot dioksida tokom mjerenja u septembru su bile ispod propisane granične vrijednosti (200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$).

4.6.2 Ozon

Tabela 46. Statistička obrada rezultata mjerenja ozona

Broj maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti	30	
Procenat validnih max. dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti (%), OP	100	
Minimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	26,96	
Maksimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	97,33	
Srednja vrijednost max. dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	69,06	
Mediana maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti	75,27	
Broj prekoračenja max. dnevne osmočasovne srednje CV	0	
Period usrednjavanja	Ciljna vrijednost	Granica tolerancije
Maksimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost	120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Nema

Sve maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ozona u septembru mjesecu su bile ispod propisane ciljne vrijednosti.

REZIME

Azot dioksid

Rezultati mjerenja azot dioksida (jednočasovne srednje vrijednosti) su upoređeni sa propisanom graničnom vrijednošću.

Sve izmjerene srednje jednočasovne vrijednosti azot dioksida tokom mjerenja u septembru su bile ispod propisane granične vrijednosti (200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$).

Metan i ukupni ugljovodonici

Za ove polutante nijesu propisane granične vrijednosti već samo mjere kontrole, praćenja njihovih vrijednosti na pozadinskim stanicama.

Ozon

Maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti koncentracija ozona poređene su sa propisanom ciljnom vrijednošću (120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$).

Sve maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ozona u septembru mjesecu su bile ispod propisane ciljne vrijednosti.

4.7. MJERNA STANICA NIKŠIĆ

PODACI O STANICI NIKŠIĆ			
1 .Opšti podaci			
1.1.	Ime stanice	Nikšić-centar	
1.2.	Ime grada	Nikšić	
1.3.	Kod stanice	MNE_02_07	
1.4.	Naziv stručne institucije koja odgovara za stanicu	Centar za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica d.o.o.	
1.5.	Tijelo ili programi kojima se dostavljaju podaci	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine Crne Gore	
1.6.	Ciljevi mjerenja	Procjena uticaja na zdravlje ljudi i zivotnu sredinu. praćenje trenda	
1.7.	Geografske koordinate	G.dužina (m)	G.širina (m)
		42 ⁰ 46' 52.3812''	18 ⁰ 56' 34.6020''
1.8.	NUTS		
1.9.	Zagađujuće materije koje se mjere	SO ₂ ,O ₃ ,CO,NO,NO ₂ ,NO _x , PM ₁₀ ,PM _{2.5} ,Pb,As, Cd, Ni, BaP	
1.10.	Meteorološki podaci	/	
1.11.	Druge informacije	/	
2. Klasifikacija stanice			
2.1	Tip područja	Gradsko: trajno izgrađeno područje	
2.2.	Tip stanice u odnosu na izvor emisije	Urbana (UB)	
2.3.	Dodatne informacije o stanici		
3. Mjerna oprema			
3.1.	Naziv		
3.2.	Analitička metoda ili mjerna metoda		
SO ₂	Automatski analizator	Analiza-UV fluorescencija	
NO, NO ₂ , NO _x	Automatski analizator	Analiza-hemiluminiscencija	
O ₃	Automatski analizator	Analiza- Fotometrija	
CO	Automatski analizator	analiza-IR apsorpcija	
PM ₁₀	Ručno sakupljanje	Gravimetrija	
PM _{2.5}	Ručno sakupljanje	Gravimetrija	
Pb, As, Cd i Ni	Ručno sakupljanje	Analiza-AAS	
BaP	Ručno sakupljanje	Analiza-GCMS	
4. Opis uzorkovanja			
4.1.	Lokacija mjernog mjesta	UB	
4.2.	Visina mjesta uzorkovanja	4m	
4.3.	Učestalost integrisanja podataka	1 sat 24 sata	
4.4.	Vrijeme uzorkovanja	Kontinuirano	

4.7.1. Tabelarni i grafički prikaz rezultata mjerenja na mjernoj stanici u Nikšiću

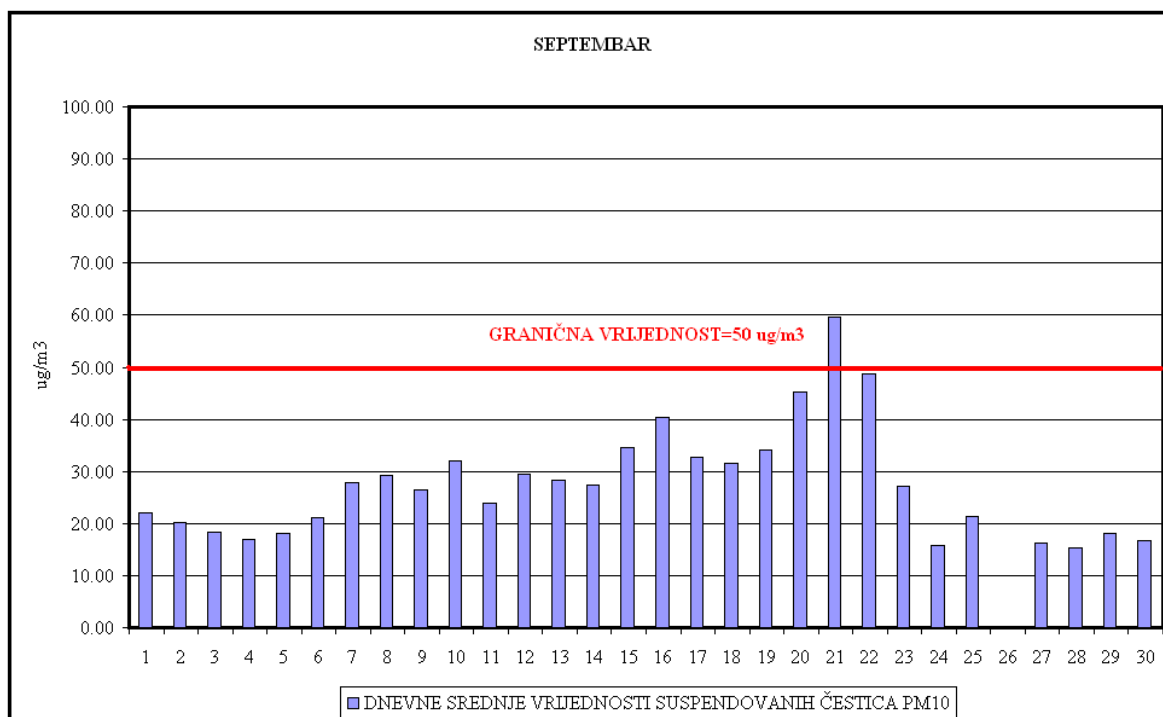
Tabela 47. Dnevne srednje vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀, PM_{2,5}, SO₂, NO₂ i maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti O₃ i CO

Datum	PM ₁₀ (µg/m ³)	PM _{2,5} (µg/m ³)	Sumpor dioksid (µg/m ³)	Azot dioksid (µg/m ³)	Ozon (µg/m ³)	Ugljen monoksid (mg/m ³)
1.09	22,05	14,73	5,27	6,84	69,87	0,18
2.09	20,27	10,36	7,42	12,60	67,82	
3.09	18,36	13,09	6,36	9,19	73,92	
4.09	16,91	12,73	8,91	2,63	69,30	0,14
5.09	18,09	13,27	5,12	10,33	82,99	0,19
6.09	21,09	12,18	4,51	8,33	87,46	0,19
7.09	27,82	15,73	4,50	11,37	89,83	0,24
8.08	29,18	13,64	5,23	5,15	67,47	0,25
9.09	26,55	16,73	5,41	7,94	71,75	0,17
10.09	32,00	17,45	6,60	9,25	80,57	0,21
11.09	23,82	11,82	6,25	5,93	80,72	0,16
12.09	29,45	15,73	5,91	6,01	84,24	0,17
13.09	28,27	13,82	7,43	2,55	79,93	0,16
14.09	27,45	12,73	5,80	5,58	73,27	0,18
15.09	34,55	20,48	6,20	6,82	77,20	0,20
16.09	40,36	19,05	11,42	21,74	81,27	0,24
17.09	32,73	25,73	10,19	9,85	76,12	0,26
18.09	31,64	22,82	9,03	3,11	75,30	0,15
19.09	34,00	23,91	6,27	8,26	76,33	0,40
20.09	45,27	32,27	5,80	13,44	90,13	0,43
21.09	59,55	42,73	4,93	8,86	91,74	0,44
22.09	48,82	36,09	4,25	8,17	81,36	0,24
23.09	27,18	20,00	3,67	10,43	62,04	0,22
24.09	15,73	10,82	3,66	13,58	68,73	0,28
25.09	21,45	15,45	3,52	9,47	56,12	0,27
26.09						
27.09	16,18	10,27				
28.09	15,27	9,09	6,42	10,28		0,54
29.09	18,00	13,55	7,82	11,10		0,47
30.09	16,82	11,64	7,88	11,07		0,47
GV (SDV)	50		125			
GV (GSV)	40	20		40		
GV(MD8hSV)						10
CV(MD8hSV)					120	

4.7.2. Suspendovane čestice PM₁₀

Tabela 48. Statistička obrada rezultata mjerenja suspendovanih čestica PM₁₀

Broj 24-časovnih mjerenja	29	
Procenat validnih 24 časovnih mjerenja (%), OP	96,66	
Minimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	15,27	
Maksimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	59,55	
Prosječna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	27,55	
Mediana srednjih dnevnih vrijednosti (µg/m ³)	27,18	
Broj prekoračenja srednje dnevne GV	1	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Dnevna srednja vrijednost	50 µg/m ³	Ne smije biti prekoračena preko 35 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	40 µg/m ³	Nema

Slika 14. Dnevne srednje vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀

Jedna dnevna srednja vrijednost suspendovanih čestica PM₁₀ tokom mjerenja u septembru mjesecu je bila iznad propisane granične vrijednosti.

4.7.3. Suspendovane čestice PM_{2,5}

Tabela 49. Statistička obrada rezultata mjerenja suspendovanih čestica PM_{2,5}

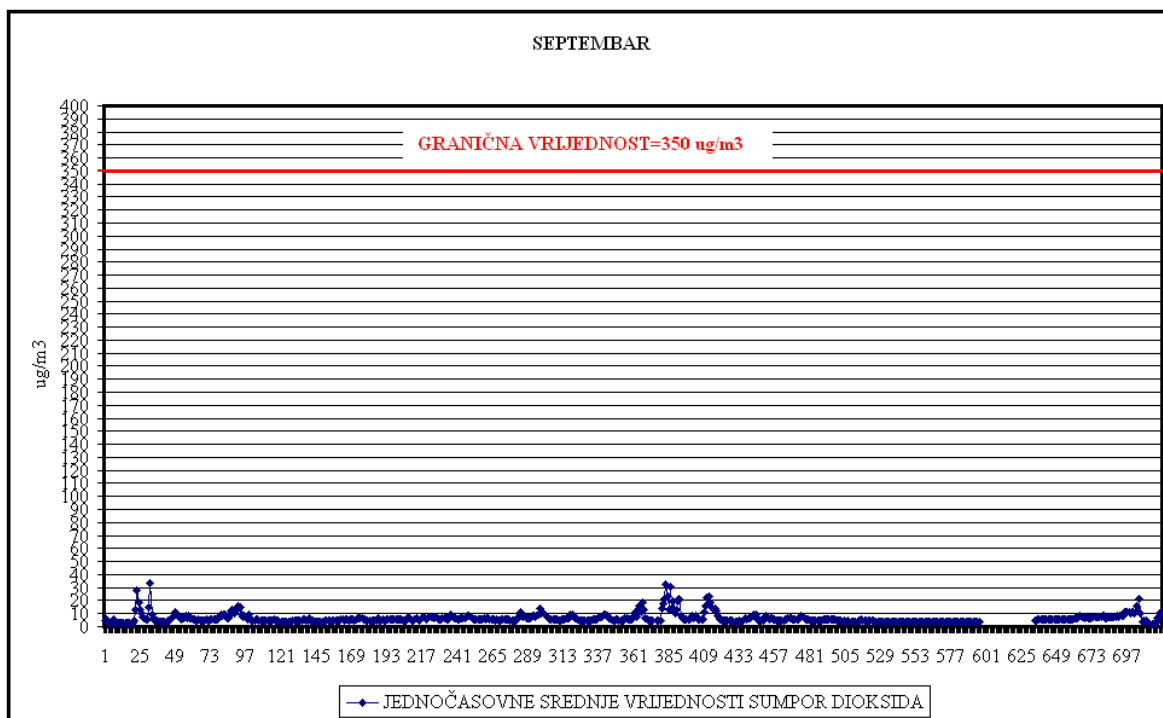
Broj 24-časovnih mjerenja	29	
Procenat validnih 24-časovnih mjerenja (%), OP	96,66	
Minimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	9,09	
Maksimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	42,73	
Prosječna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	17,51	
Mediana srednjih dnevnih vrijednosti (µg/m ³)	14,73	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Godišnja srednja vrijednost	20 µg/m ³	Nema

Za suspendovane čestice PM_{2,5} su propisani standardi kvaliteta na godišnjem nivou.

4.7.4. Sumpor dioksid

Tabela 50. Statistička obrada rezultata mjerenja sumpor dioksida

Broj jednočasovnih mjerenja	681	
Procenat validnih jednočasovnih vremena usrednjavanja (%), OP	94,58	
Minimalna jednočasovna vrijednost (µg/m ³)	1,16	
Maksimalna jednočasovna vrijednost (µg/m ³)	33,23	
Srednja vrijednost jednočasovnih vremena usrednjavanja (µg/m ³)	6,26	
Mediana jednočasovnih vremena usrednjavanja	5,38	
Broj 24-časovnih mjerenja	28	
Procenat validnih 24-časovnih vremena usrednjavanja	93,33	
Minimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	3,52	
Maksimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	11,42	
Prosječna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	6,28	
Mediana srednjih dnevnih vrijednosti (µg/m ³)	6,05	
Broj prekoračenja jednočasovne GV	0	
Broj prekoračenja 24-časovne GV	0	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Jednočasovna srednja vrijednost	350 µg/m ³	Ne smije biti prekoračena preko 24 puta godišnje
Dnevna srednja vrijednost	125 µg/m ³	Ne smije biti prekoračena preko 3 puta godišnje

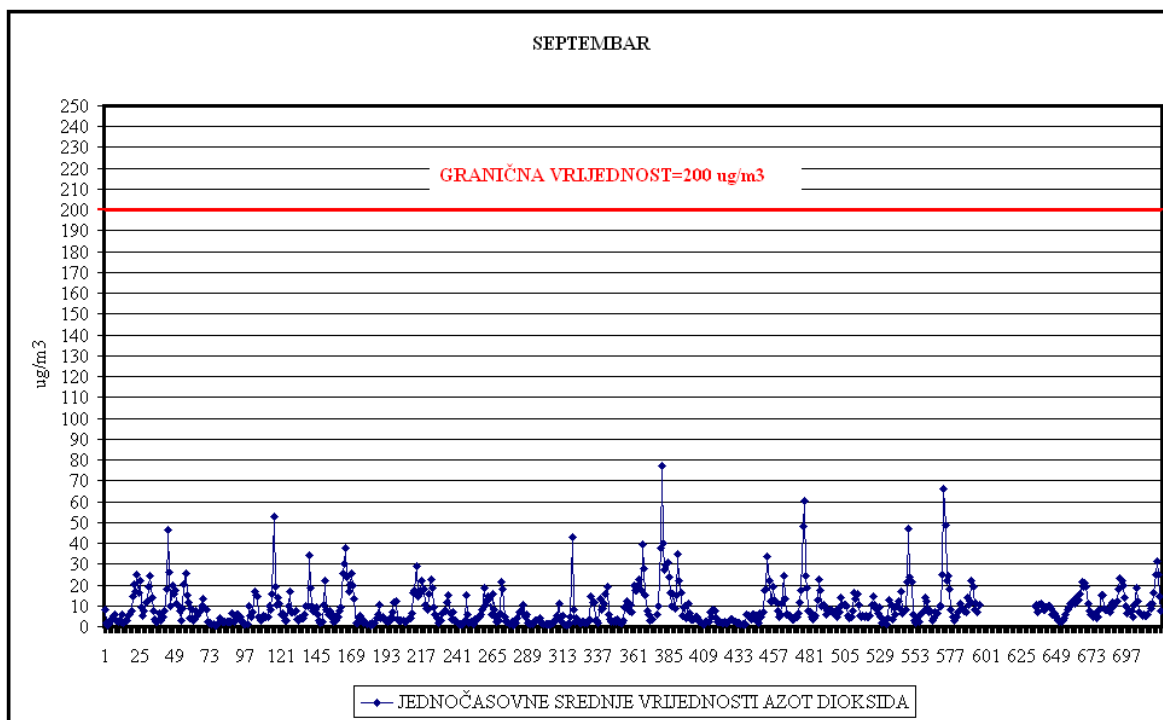
Slika 15. Jednočasovne srednje vrijednosti sumpor dioksida

Sve izmjerene jednočasovne i srednje dnevne vrijednosti sumpor dioksida tokom mjerenja u mjesecu septembru su bile ispod propisanih graničnih vrijednosti.

4.7.5 Azot dioksid

Tabela 51. Statistička obrada rezultata mjerenja azot dioksida

Broj jednočasovnih mjerenja	681	
Procenat validnih jednočasovnih vremena usrednjavanja (%), OP	94,58	
Minimalna jednočasovna vrijednost (µg/m ³)	0,34	
Maksimalna jednočasovna vrijednost (µg/m ³)	77,24	
Srednja vrijednost jednočasovnih vremena usrednjavanja (µg/m ³)	8,88	
Mediana jednočasovnih vremena usrednjavanja	6,29	
Broj prekoračenja jednočasovne GV	0	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Jednočasovna srednja vrijednost	200 µg/m ³	Ne smije biti prekoračena preko 18 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	40 µg/m ³	Nema

Slika 16. Jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida

Sve izmjerene jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida tokom mjerenja u mjesecu septembru su bile ispod propisane granične vrijednosti.

4.7.6. Ugljen monoksid

Tabela 52. Statistička obrada rezultata mjerenja ugljen monoksida

Broj maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti	26
Procenat validnih max. dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti (%)	86,66
Minimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost (mg/m ³)	0,14
Maksimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost (mg/m ³)	0,54
Srednja vrijednost max.dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti (mg/m ³)	0,26
Mediana maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti	0,23
Broj prekoračenja max. dnevne osmočasovne srednje GV	0
Granične vrijednosti	
Period usrednjavanja	Granična vrijednost
Maksimalna dnevnaosmočasovna srednja vrijednost	10 mg/m ³
	Granica tolerancije
	Nema

Sve maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ugljen monoksida tokom mjerenja u mjesecu septembru su bile ispod propisane granične vrijednosti.

4.7.7. Ozon

Tabela 53. Statistička obrada rezultata mjerenja ozona

Broj maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti	25	
Procenat validnih max. dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti (%)	83,33	
Minimalna dnevna osmočasovna srednja dnevna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	56,12	
Maksimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	91,74	
Srednja vrijednost max. dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	76,62	
Mediana maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti	76,33	
Broj prekoračenja max. dnevne osmočasovne srednje CV	0	
Ciljna vrijednost		
Period usrednjavanja	Ciljna vrijednost	Granica tolerancije
Maksimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost	120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Nema

Sve maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ovog polutanta tokom mjeseca septembra su bile ispod propisane ciljne vrijednosti.

4.7.8. Sadržaj teških metala(Pb, Cd, As, Ni) i benzo(a)pirena u PM₁₀

Tabela 54. Srednje vrijednosti sadržaja teških metala u PM₁₀

Parametar	Pb ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Cd (ng/m^3)	As (ng/m^3)	Ni (ng/m^3)
Srednja vr.	<0,015	<3,0	<3,0	0,70
GV (GSV)	0,5			
CV (GSV)		6	5	20

Tabela 55. Srednje vrijednosti sadržaja benzo(a)pirena, relevantnih predstavnika PAH-ova, markera benzo(a)pirena i ukupnih PAH-ova u PM₁₀

Parametar	BaP (ng/m^3)	Markeri BaP (ng/m^3)	PAH (ng/m^3)
Srednja vr.	0,38	1,53	3,08
CV (GSV)	1		

Suspendovane čestice PM₁₀ su analizirane na sadržaj olova, nikla, arsena, kadmijuma i benzo (a)pirena, polutanata za koje su propisani standardi kvaliteta vazduha na godišnjem nivou.

REZIME

Suspendovane čestice PM₁₀

Srednje dnevne vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ upoređene su sa propisanom граниčnom vrijednošću (50 µg/m³), za srednju dnevnu vrijednost, koja se ne smije prekoračiti više od 35 puta u toku godine. Jedna dnevna srednja vrijednost suspendovanih čestica PM₁₀ tokom mjerenja u septembru mjesecu je bila iznad propisane граниčne vrijednosti.

Suspendovane čestice PM_{2,5}

Za suspendovane čestice PM_{2,5} su propisani standardi kvaliteta na godišnjem nivou.

Sumpor dioksid

Rezultati mjerenja sumpor dioksida su upoređeni sa propisanim граниčnim vrijednostima za jednočasovnu srednju vrijednost (350µg/m³) i srednju dnevnu vrijednost (125µg/m³). Sve izmjerene vrijednosti sumpor dioksida tokom mjerenja u septembru mjesecu su bile ispod propisanih граниčnih vrijednosti.

Azot dioksid

Rezultati mjerenja azot dioksida (kao jednočasovne srednje vrijednosti) su upoređeni sa propisanom граниčnom vrijednošću (200 µg/m³). Sve izmjerene jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida tokom mjerenja u septembru su bile ispod propisane граниčne vrijednosti.

Ugljen monoksid

Maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ugljen monoksida su poređene sa propisanom граниčnom vrijednošću za srednju godišnju vrijednost (10mg/m³). Sve maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ugljen monoksida tokom mjerenja u mjesecu septembru su bile ispod propisane граниčne vrijednosti.

Ozon

Maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti koncentracija ozona poređene su sa propisanom ciljnom vrijednošću (120 µg/m³). Sve maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ovog polutanta tokom septembra mjeseca su bile ispod propisane ciljne vrijednosti.

Sadržaj teških metala(Pb, Cd, As, Ni) i benzo(a)pirena u PM₁₀

Za sadržaj olova, nikla, arsena, kadmijuma i benzo(a)pirena, kao i za sadržaj drugih relevantnih policikličnih aromatičnih ugljovodonika: benzo (a) antracena, benzo (b) fluoroantena, benzo (j) fluoroantena, benzo (k) fluoroantena, ideno (a.2.3-c.d) pirena, dibenzo (a.h) antracena i ostalih PAH-ova su propisani standardi kvaliteta vazduha (granične i ciljne vrijednosti) na godišnjem nivou.

4.8. MJERNA STANICA BAR

PODACI O STANICI BAR			
1.Opšti podaci			
1.1.	Ime stanice	Bar Topolica (UB)	
1.2.	Ime grada	Bar	
1.3.	Kod stanice	MNE_02_04	
1.4.	Naziv stručne institucije koja odgovara za stanicu	Centar za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica d.o.o	
1.5.	Tijelo ili programi kojima se dostavljaju podaci	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine Crne Gore	
1.6.	Ciljevi mjerenja	Procjena uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu, praćenje trenda	
1.7.	Geografske koordinate	G.dužina (m)	G.širina (m)
		42 ⁰ 6' 14.2272''	19 ⁰ 5' 40.1244''
	Nmv (m)	7	
1.8.	NUTS		
1.9.	Zagađujuće materije koje se mjere	PM ₁₀ , PM _{2.5} , NO, NO ₂ , NO _x , O ₃ , Pb, As, Cd, Ni i BaP	
1.10.	Meteorološki podaci	/	
1.11.	Druge informacije	/	
2.Klasifikacija stanice			
2.1.	Tip područja	Gradsko: trajno izgrađeno područje	
2.2.	Tip stanice u odnosu na izvor emisije	Urbana (UB)	
2.3.	Dodatne informacije o stanici	1000m x 50m	
3.Mjerna oprema			
3.1.	Naziv		
3.2.	Analitička metoda ili mjerna metoda		
	PM ₁₀	Ručno sakupljanje	Gravimetrija
	PM _{2.5}	Ručno sakupljanje	Gravimetrija
	NO, NO ₂ , NO _x	Automatski analizator	Analiza-hemiluminiscencija
	O ₃	Automatski analizator	Analiza- Fotometrija
	Pb, As, Cd i Ni	Ručno sakupljanje	Analiza-AAS
	BaP	Ručno sakupljanje	Analiza-GCMS
4.Opis uzorkovanja			
4.1.	Lokacija mjernog mjesta	UB	
4.2.	Visina mjesta uzorkovanja	4m	
4.3.	Učestalost integrisanja podataka	1 sat 24 sata	
4.4.	Vrijeme uzorkovanja	Kontinuirano	

4.8.1. Tabelarni i grafički prikaz rezultata mjerenja na mjernoj stanici u Baru

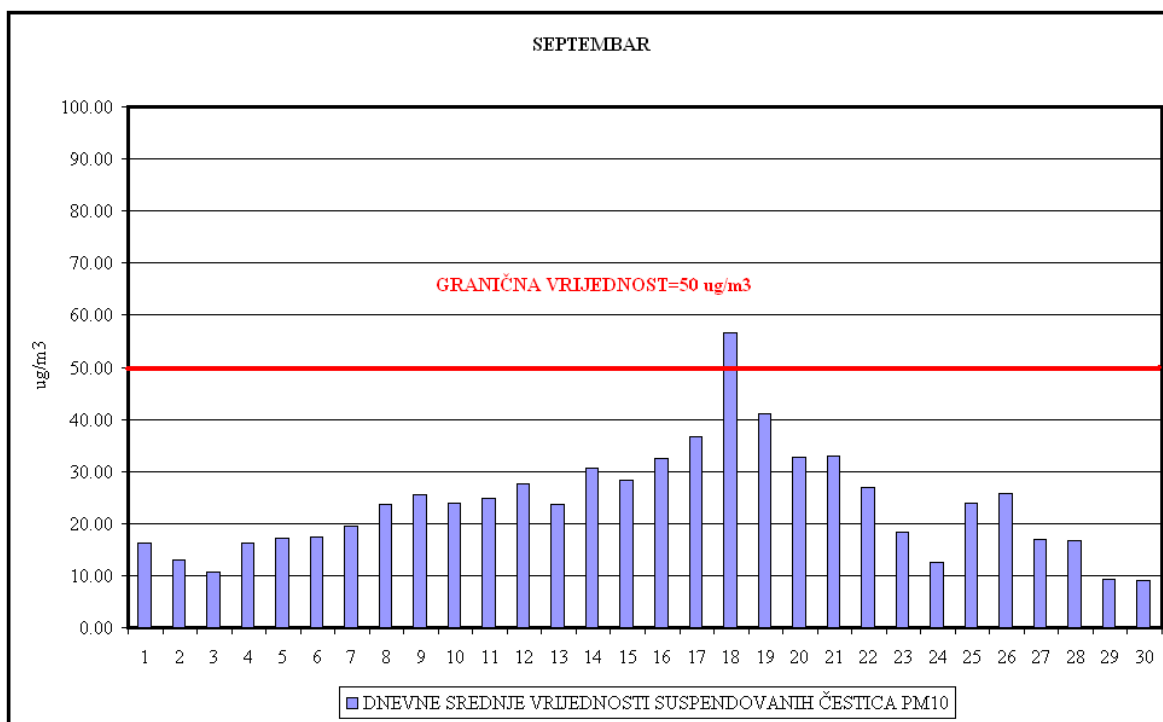
Tabela 56. Dnevne srednje vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀, PM_{2,5}, NO₂ i maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti O₃

Datum	PM ₁₀ (µg/m ³)	PM _{2,5} (µg/m ³)	Azot dioksid (µg/m ³)	Ozon (µg/m ³)
1.09	16,18	12,91	2,73	60,99
2.09	12,91	9,36	3,69	54,86
3.09	10,73	6,55	3,95	56,41
4.09	16,27	10,91	4,10	61,32
5.09	17,27	13,64	2,94	62,38
6.09	17,36	14,36	3,31	66,61
7.09	19,55	14,73	5,68	73,36
8.08	23,64	19,36	5,52	71,38
9.09	25,45	18,55	5,63	61,86
10.09	24,00	14,55	6,01	59,79
11.09	24,73	18,91	6,75	61,30
12.09	27,64	17,09	7,16	66,46
13.09	23,64	15,64	3,89	73,40
14.09	30,55	20,55	5,63	64,37
15.09	28,36	21,00	5,81	67,75
16.09	32,38	20,21	8,58	69,21
17.09	36,73	21,64	6,43	70,11
18.09	56,64	47,91	5,12	60,53
19.09	41,09	30,45	4,84	61,05
20.09	32,73	22,91	3,96	62,31
21.09	32,91	20,91	5,62	60,61
22.09	26,82	15,82	4,14	65,28
23.09	18,36	7,36	4,00	58,73
24.09	12,55	5,64	4,45	61,26
25.09	23,91	10,87	3,53	61,02
26.09	25,82	12,21	2,69	61,06
27.09	16,91	8,55	2,21	55,48
28.09	16,73	8,00	3,83	53,29
29.09	9,36	4,36	3,02	54,36
30.09	9,09	4,44	3,70	47,80
CV(MD8hSV)				120
GV (SDV)	50			
GV (GSV)	40	20	40	

4.8.2. Suspendovane čestice PM₁₀

Tabela 57. Statistička obrada rezultata mjerenja suspendovanih čestica PM₁₀

Broj 24-časovnih mjerenja	30	
Procenat validnih 24 časovnih mjerenja (%), OP	100	
Minimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	9,09	
Maksimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	56,64	
Prosječna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	23,68	
Mediana srednjih dnevnih vrijednosti (µg/m ³)	23,77	
Broj prekoračenja srednje dnevne GV	1	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Dnevna srednja vrijednost	50 µg/m ³	Ne smije biti prekoračena preko 35 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	40 µg/m ³	Nema

Slika 17. Srednje dnevne vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀

Na ovoj lokaciji tokom septembra mjeseca jedna dnevna srednja vrijednost suspendovanih čestica PM₁₀ je bila iznad propisane granične vrijednosti.

4.8.3. Suspendovane čestice PM_{2,5}

Tabela 58. Statistička obrada rezultata mjerenja suspendovanih čestica PM_{2,5}

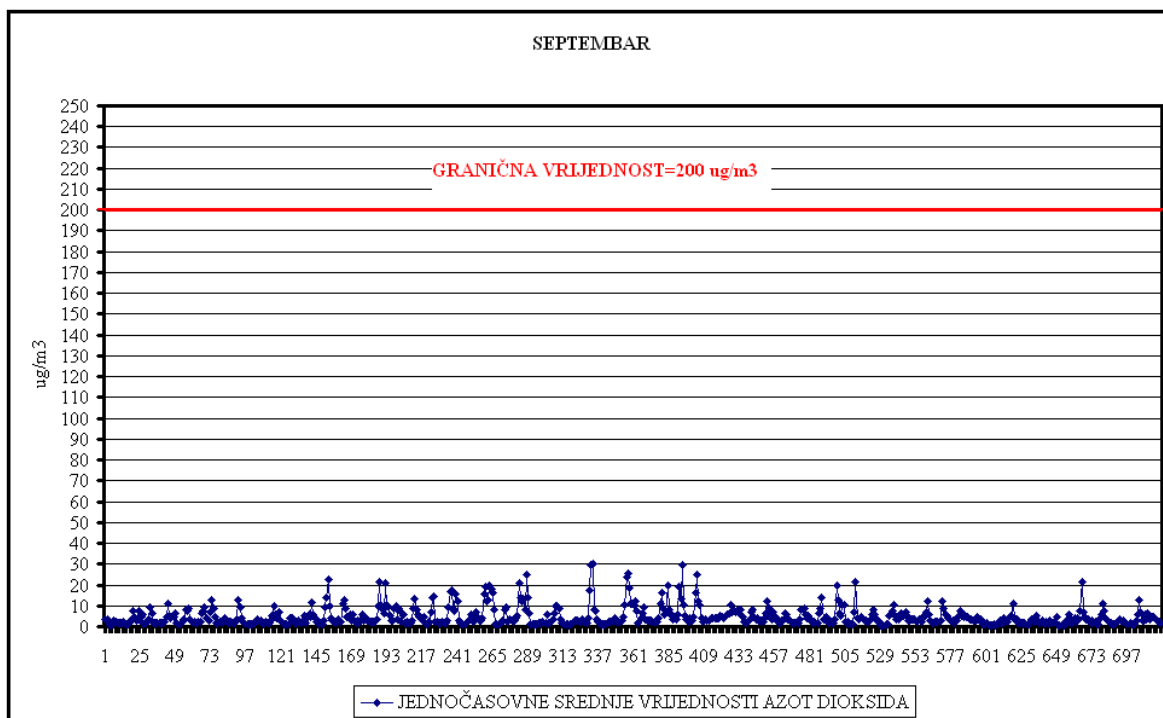
Broj 24-časovnih mjerenja	30	
Procenat validnih 24-časovnih mjerenja (%), OP	100	
Minimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	4,36	
Maksimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	47,91	
Prosječna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	15,65	
Mediana srednjih dnevnih vrijednosti (µg/m ³)	14,64	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Godišnja srednja vrijednost	20 µg/m ³	Nema

Za suspendovane čestice PM_{2,5} su propisani standardi kvaliteta na godišnjem nivou.

4.8.4. Azot dioksid

Tabela 59. Statistička obrada rezultata mjerenja azot dioksida

Broj jednočasovnih mjerenja	719	
Procenat validnih jednočasovnih vremena usrednjavanja (%), OP	99,86	
Minimalna jednočasovna vrijednost (µg/m ³)	0,46	
Maksimalna jednočasovna vrijednost (µg/m ³)	30,27	
Srednja vrijednost jednočasovnih vremena usrednjavanja (µg/m ³)	4,63	
Mediana jednočasovnih vremena usrednjavanja	3,07	
Broj prekoračenja jednočasovne GV	0	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Jednočasovna srednja vrijednost	200 µg/m ³	Ne smije biti prekoračena preko 18 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	40 µg/m ³	Nema

Slika 18. Jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida

Sve izmjerene jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida tokom mjerenja u septembru mjesecu su bile ispod propisane granične vrijednosti.

4.8.5. Ozon

Tabela 60. Statistička obrada rezultata mjerenja ozona

Broj maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti	30	
Procenat validnih max. dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti (%), OP	100	
Minimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost (µg/m ³)	47,80	
Maksimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost (µg/m ³)	73,40	
Srednja vrijednost max. dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti (µg/m ³)	62,14	
Mediana maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti	61,28	
Broj prekoračenja max. dnevne osmočasovne srednje dnevne CV	0	
Ciljna vrijednost		
Period usrednjavanja	Ciljna vrijednost	Granica tolerancije
Maksimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost	120 µg /m ³	Nema

Sve maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ovog polutanta tokom septembra mjeseca su bile ispod propisane ciljne vrijednosti.

4.8.6. Sadržaj teških metala(Pb, Cd, As, Ni) i benzo(a)pirena u PM₁₀

Tabela 61. Srednje vrijednosti sadržaja teških metala u PM₁₀

Parametar	Pb (µg/m ³)	Cd (ng/m ³)	As (ng/m ³)	Ni (ng/m ³)
Srednja vr.	<0,015	<3,0	<3,0	<1,0
GV (GSV)	0,5			
CV (GSV)		6	5	20

Tabela 62. Srednje vrijednosti sadržaja benzo(a)pirena, relevantnih predstavnika PAH-ova, markera benzo(a)pirena i ukupnih PAH-ova u PM₁₀

Parametar	BaP (ng/m ³)	Markeri BaP (ng/m ³)	PAH (ng/m ³)
Srednja vr.	0,05	0,25	0,65
CV (GSV)	1		

Suspendovane čestice PM₁₀ su analizirane na sadržaj olova, nikla, arsena, kadmijuma i benzo (a)pirena, polutanata za koje su propisani standardi kvaliteta vazduha na godišnjem nivou.

REZIME

Suspendovane čestice PM₁₀

Srednje dnevne vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ upoređene su sa propisanom graničnom vrijednošću (50 µg/m³), za srednju dnevnu vrijednost, koja se ne smije prekoračiti više od 35 puta u toku godine. Na ovoj lokaciji tokom septembra mjeseca jedna dnevna srednja vrijednost suspendovanih čestica je bila iznad propisane granične vrijednosti.

Suspendovane čestice PM_{2,5}

Za suspendovane čestice PM_{2,5} su propisani standardi kvaliteta na godišnjem nivou.

Azot dioksid

Rezultati mjerenja azot dioksida (kao jednočasovne srednje vrijednosti) su upoređeni sa propisanom graničnom vrijednošću za jednočasovne srednje vrijednosti (200 µg/m³). Sve izmjerene jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida tokom mjerenja u septembru mjesecu su bile ispod propisane granične vrijednosti.

Ozon

Sve maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ovog polutanta tokom septembra mjeseca su bile ispod propisane ciljne vrijednosti.

Sadržaj teških metala(Pb, Cd, As, Ni) i benzo(a)pirena u PM₁₀

Za sadržaj olova, nikla, arsena, kadmijuma i benzo(a)pirena, kao i za sadržaj drugih relevantnih policikličnih aromatičnih ugljovodonika: benzo (a) antracena, benzo (b) fluoroantena, benzo (j) fluoroantena, benzo (k) fluoroantena, ideno (a.2.3-c.d) pirena, dibenzo (a.h) antracena i ostalih PAH-ova su propisani standardi kvaliteta vazduha (granične i ciljne vrijednosti) na godišnjem nivou.

4.9. MJERNA STANICA KOTOR

PODACI O STANICI KOTOR			
1.Opšti podaci			
1.1.	Ime stanice	Kotor-Dobrota (UT)	
1.2.	Ime grada	Kotor	
1.3.	Kod stanice	MNE_04_04	
1.4.	Naziv stručne institucije koja odgovara za stanicu	Centar za ekotoksikološka ispitivanja Podgorica d.o.o.	
1.5.	Tijelo ili programi kojima se dostavljaju podaci	Agencija za zaštitu prirode i životne sredine Crne Gore	
1.6.	Ciljevi mjerenja	Procjena uticaja na zdravlje ljudi i životnu sredinu, praćenje trenda	
1.7.	Geografske koordinate	G.dužina (m)	G.širina (m)
		42 ⁰ 27'57.2800''	18 ⁰ 45'52.8600''
1.8.	NUTS		
1.9.	Zagađujuće materije koje se mjere	PM ₁₀ , SO ₂ , NO, NO ₂ , NO _x , C ₆ H ₆ , CO, Pb, As, Cd, Ni i BaP	
1.10.	Meteorološki podaci	/	
1.11.	Druge informacije	/	
2.Klasifikacija stanice			
2.1.	Tip područja	Gradsko: trajno izgrađeno područje	
2.2.	Tip stanice u odnosu na izvor emisije	Saobraćajna (UT)	
2.3.	Dodatne informacije o stanici		
3.Mjerna oprema			
3.1.	Naziv		
3.2.	Analiitička metoda ili mjerna metoda		
PM ₁₀	Ručno sakupljanje	Gravimetrija	
PM _{2.5}	Ručno sakupljanje	Gravimetrija	
SO ₂	Automatski analizator	Analiza-UV fluorescencija	
NO, NO ₂ , NO _x	Automatski analizator	Analiza-IR apsorpcija	
C ₆ H ₆	Automatski analizator	Gasna hromatografija	
CO	Automatski analizator	Analiza-IR apsorpcija	
Pb, As, Cd i Ni	Ručno sakupljanje	Analiza-AAS	
BaP	Ručno sakupljanje	Analiza-GCMS	
4.Opis uzorkovanja			
4.1.	Lokacija mjernog mjesta	UT	
4.2.	Visina mjesta uzorkovanja	4m	
4.3.	Učestalost integrisanja podataka	1 sat 24 sata	
4.4.	Vrijeme uzorkovanja	Kontinuirano	

Izveštaj o praćenju kvaliteta vazduha na teritoriji Crne Gore za mjesec septembar 2020.

4.9.1. Tabelarni i grafički prikaz rezultata mjerenja na mjernoj stanici Kotor

Tabela 63. Dnevne srednje vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀, SO₂, NO₂, C₆H₆ i maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti CO

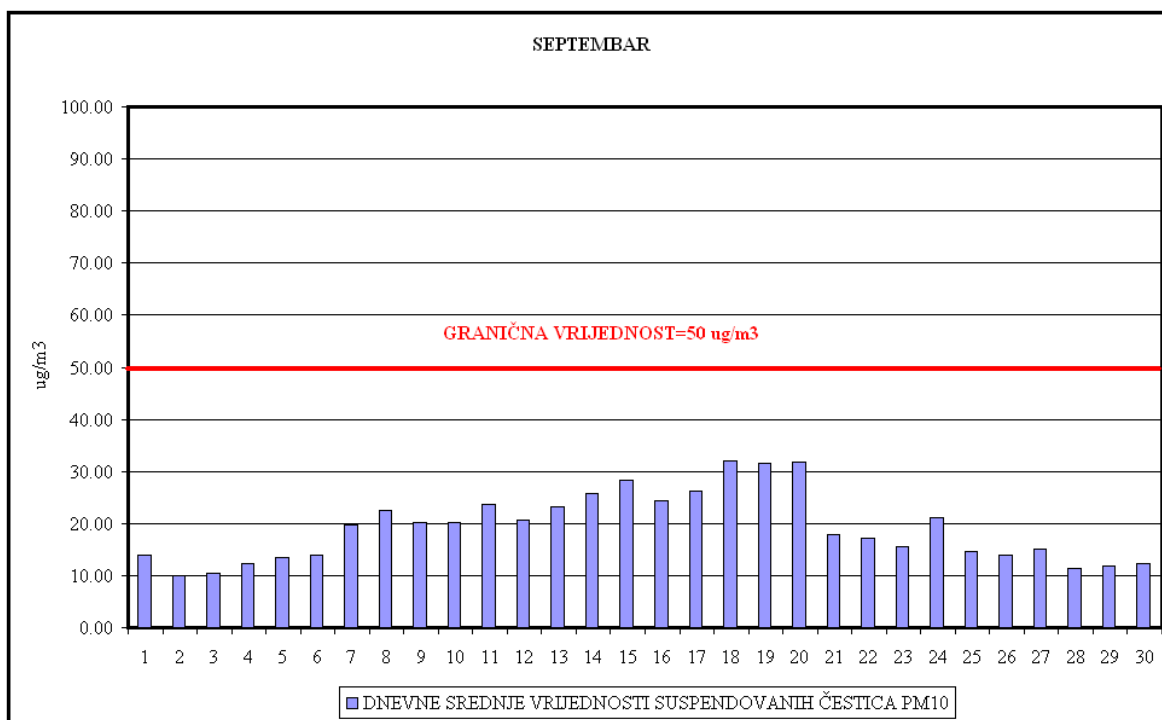
Datum	PM ₁₀ (µg/m ³)	Sumpor dioksid (µg/m ³)	Azot dioksid (µg/m ³)	Benzen (µg/m ³)	Ugljen monoksid (mg/m ³)
1.09	13,91	3,82	8,81	0,26	0,20
2.09	10,00	4,31	11,41	0,26	0,19
3.09	10,36	4,74	11,22	0,26	0,19
4.09	12,18	10,44	7,29	0,25	0,19
5.09	13,45	8,78	12,09	0,27	0,21
6.09	13,82	5,41	12,56	0,28	0,22
7.09	19,64	4,86	14,11	0,26	0,24
8.08	22,55	6,36	12,93	0,26	0,26
9.09	20,09	6,66	13,65	0,26	0,25
10.09	20,18	5,57	14,85	0,27	0,25
11.09	23,64	7,33	13,94	0,27	0,28
12.09	20,55	6,36	15,24	0,26	0,32
13.09	23,27	7,28	10,12	0,26	0,30
14.09	25,82	6,12	13,52	0,25	0,25
15.09	28,36	5,40	14,13	0,26	0,26
16.09	24,36	5,54	20,58	0,30	0,29
17.09	26,18	6,14	21,39	0,26	0,29
18.09	32,00	9,72	8,57	0,26	0,23
19.09	31,64	5,81	12,78	0,25	0,26
20.09	31,82	6,08	16,29	0,27	0,30
21.09	17,82	5,45	16,71	0,27	0,34
22.09	17,09	4,68	10,52	0,25	0,24
23.09	15,45	4,40	13,79	0,25	0,22
24.09	21,09	4,45	15,10	0,25	0,24
25.09	14,64	4,46	10,36	0,26	0,24
26.09	13,82	4,29	4,84	0,26	0,17
27.09	15,09	4,45	6,22	0,28	0,17
28.09	11,45	4,49	9,28	0,27	0,21
29.09	11,82	4,49	11,95	0,24	0,21
30.09	12,18	5,70	11,50	0,24	0,23
GV (SDV)	50	125			
GV (GSV)	40		40	5	
GV(MD8hSV)					10

Izještaj o praćenju kvaliteta vazduha na teritoriji Crne Gore za mjesec septembar 2020.

4.9.2 Suspendovane čestice PM₁₀

Tabela 64. Statistička obrada rezultata mjerenja suspendovanih čestica PM₁₀

Broj 24-časovnih mjerenja	30	
Procenat validnih 24 časovnih mjerenja (%), OP	100	
Minimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	10,00	
Maksimalna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	32,00	
Prosječna srednja dnevna vrijednost (µg/m ³)	19,14	
Mediana srednjih dnevnih vrijednosti (µg/m ³)	18,73	
Broj prekoračenja srednje dnevne GV	0	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Dnevna srednja vrijednost	50 µg/m ³	Ne smije biti prekoračena preko 35 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	40 µg/m ³	Nema

Slika 19. Srednje dnevne vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀

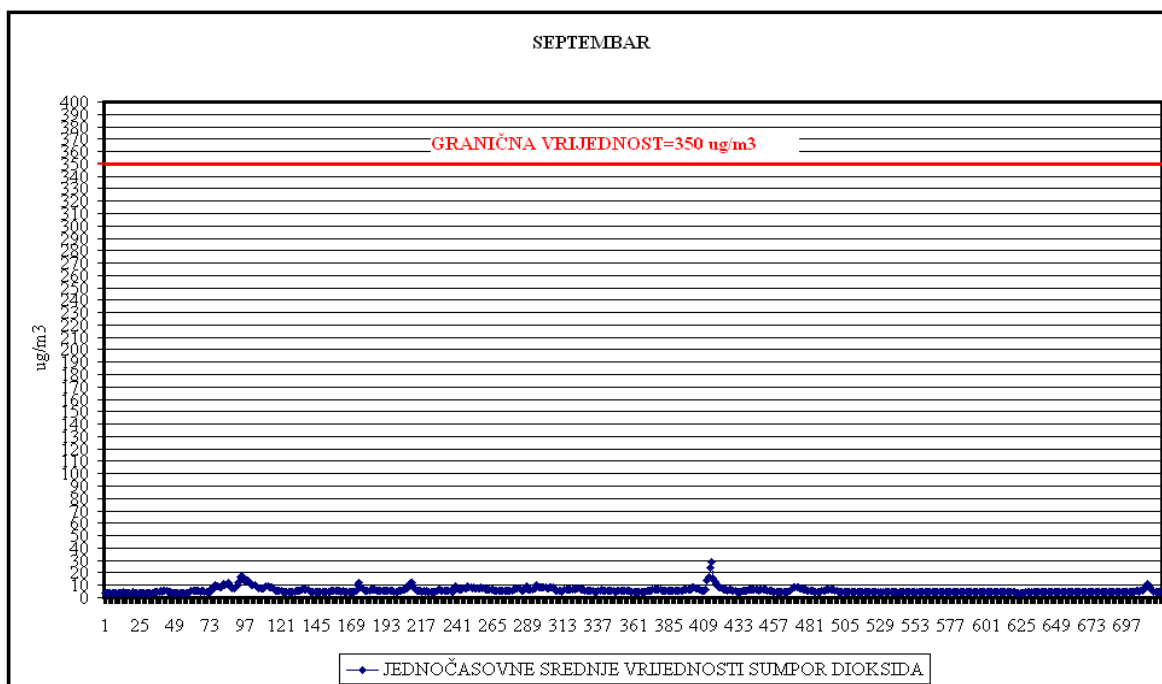
Na ovoj lokaciji tokom septembra mjeseca sve dnevne srednje vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ su bile ispod propisane granične vrijednosti.

Izveštaj o praćenju kvaliteta vazduha na teritoriji Crne Gore za mjesec septembar 2020.

4.9.3. Sumpor dioksid

Tabela 65. Statistička obrada rezultata mjerenja sumpor dioksida

Broj jednočasovnih mjerenja	720	
Procenat validnih jednočasovnih vremena usrednjavanja (%), OP	100	
Minimalna jednočasovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	3,37	
Maksimalna jednočasovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	28,97	
Srednja vrijednost jednočasovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	5,79	
Mediana jednočasovnih vremena usrednjavanja	5,15	
Broj 24-časovnih mjerenja	30	
Procenat validnih 24-časovnih vremena usrednjavanja	100	
Minimalna srednja dnevna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	3,82	
Maksimalna srednja dnevna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	10,44	
Prosječna srednja dnevna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	5,79	
Mediana srednjih dnevnih vrijednosti ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	5,50	
Broj prekoračenja jednočasovne GV	0	
Broj prekoračenja 24-časovne GV	0	
Granične vrijednosti		
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Jednočasovna srednja vrijednost	350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Ne smije biti prekoračena preko 24 puta godišnje
Dnevna srednja vrijednost	125 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Ne smije biti prekoračena preko 3 puta godišnje

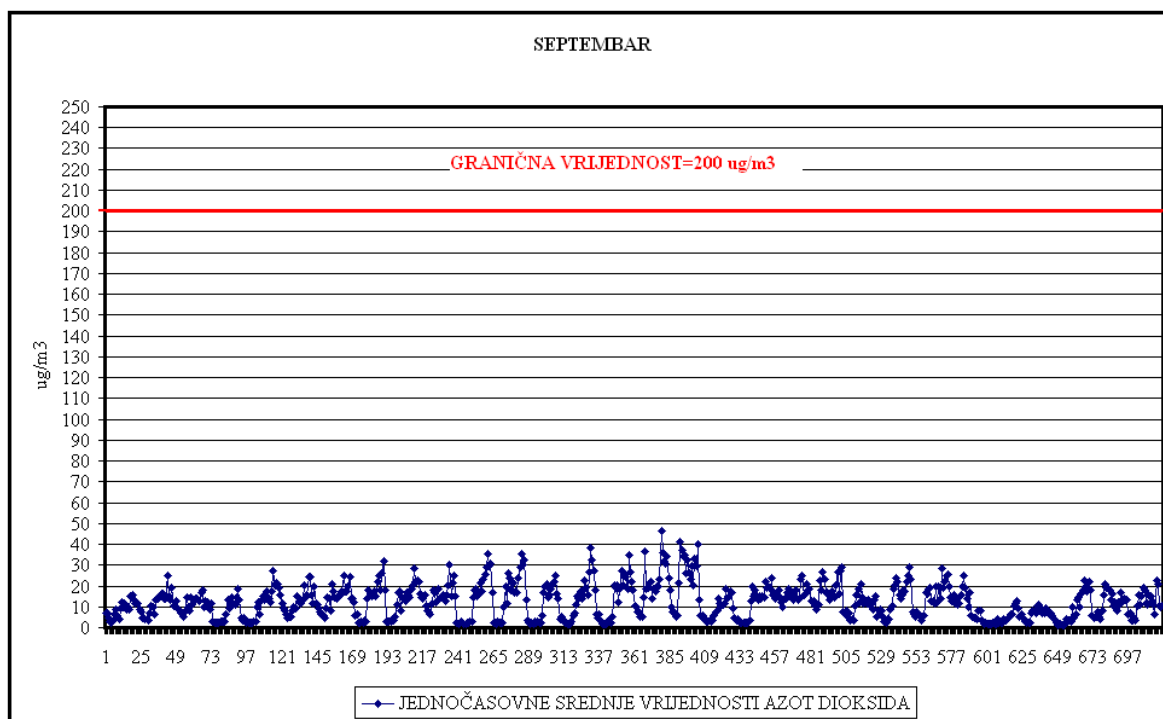
Slika 19. Jednočasovne srednje vrijednosti sumpor dioksida

Sve izmjerene vrijednosti sumpor dioksida posmatrane u odnosu na granične vrijednosti tokom mjerenja u septembru mjesecu su bile ispod propisanih graničnih vrijednosti.

4.9.4. Azot dioksid

Tabela 66. Statistička obrada rezultata mjerenja azot dioksida

Broj jednočasovnih mjerenja	720	
Procenat validnih jednočasovnih vremena usrednjavanja (%), OP	100	
Minimalna jednočasovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	1,31	
Maksimalna jednočasovna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	46,17	
Srednja vrijednost jednočasovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	12,52	
Mediana jednočasovnih vremena usrednjavanja	12,32	
Broj prekoračenja jednočasovne GV	0	
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Jednočasovna srednja vrijednost	200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Ne smije biti prekoračena preko 18 puta godišnje
Godišnja srednja vrijednost	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Nema

Slika 20. Jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida

Sve izmjerene jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida tokom mjerenja u septembru mjesecu su bile ispod propisane granične vrijednosti.

4.9.5. Benzen

Tabela 67. Statistička obrada rezultata mjerenja benzena

Broj 24-časovnih mjerenja	30	
Procenat validnih jednočasovnih vremena usrednjavanja podataka	100	
Minimalna srednja dnevna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	0,24	
Maksimalna srednja dnevna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	0,30	
Prosječna srednja dnevna vrijednost ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	0,26	
Mediana jednočasovnih vremena usrednjavanja ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	0,26	
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Godišnja srednja vrijednost	5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Nema

Za benzen su propisani standardni kvaliteta, granična vrijednost, na godišnjem nivou.

4.9.6. Ugljen monoksid

Tabela 68. Statistička obrada rezultata mjerenja ugljen monoksida

Broj maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti	30	
Procenat validnih max. dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti (%), OP	100	
Minimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost (mg/m^3)	0,17	
Maksimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost (mg/m^3)	0,34	
Srednja vrijednost max. dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti (mg/m^3)	0,24	
Mediana maksimalnih dnevnih osmočasovnih srednjih vrijednosti	0,24	
Broj prekoračenja max. dnevne osmočasovne srednje CV	0	
Period usrednjavanja	Granična vrijednost	Granica tolerancije
Maksimalna dnevna osmočasovna srednja vrijednost	10 mg/m^3	Nema

Sve maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ugljen monoksida, na ovom mjernom mjestu, tokom mjerenja u septembru mjesecu su bile ispod propisane granične vrijednosti.

4.9.7. Sadržaj teških metala(Pb, Cd, As, Ni) i benz(a)pirena u PM₁₀

Tabela 69. Srednje vrijednosti sadržaja teških metala u PM₁₀

Parametar	Pb ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Cd (ng/m^3)	As (ng/m^3)	Ni (ng/m^3)
Srednja vr.	<0,015	<3,0	<3,0	<1,0
GV (GSV)	0,5			
CV (GSV)		6	5	20

Tabela 70. Srednje vrijednosti sadržaja benzo(a)pirena, relevantnih predstavnika PAH-ova, markera benzo(a)pirena i ukupnih PAH-ova u PM₁₀

Parametar	BaP (ng/m^3)	Markeri BaP (ng/m^3)	PAH (ng/m^3)
Srednja vr.	0,05	0,24	0,78
CV (GSV)	1		

Suspendovane čestice PM₁₀ su analizirane na sadržaj olova, nikla, arsena, kadmijuma i benzo(a)pirena, polutanata za koje su propisani standardi kvaliteta vazduha na godišnjem nivou.

REZIME

Suspendovane čestice PM₁₀

Srednje dnevne vrijednosti suspendovanih čestica PM₁₀ upoređene su sa propisanom graničnom vrijednošću (50 µg/m³), za srednju dnevnu vrijednost, koja se ne smije prekoračiti više od 35 puta u toku godine. Na ovoj lokaciji tokom septembra mjeseca sve dnevne srednje vrijednosti suspendovanih čestica su bile ispod propisane granične vrijednosti.

Sumpor dioksid

Rezultati mjerenja sumpor dioksida su upoređeni sa propisanim graničnim vrijednostima za jednočasovnu srednju vrijednost (350µg/m³) i srednju dnevnu vrijednost (125µg/m³). Sve izmjerene jednočasovne i srednje dnevne vrijednosti sumpor dioksida posmatrane u odnosu na granične vrijednosti tokom mjerenja u septembru mjesecu su bile ispod propisanih graničnih vrijednosti.

Azot dioksid

Rezultati mjerenja azot dioksida (kao jednočasovne srednje vrijednosti) su upoređeni sa propisanom graničnom vrijednošću za jednočasovne srednje vrijednosti (200 µg/m³). Sve izmjerene jednočasovne srednje vrijednosti azot dioksida u mjesecu septembru su bile ispod propisane granične vrijednosti.

Benzen

Za benzen su propisani standardni kvaliteta, granična vrijednost, na godišnjem nivou.

Ugljen monoksid

Maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ugljen monoksida su poredene sa propisanom graničnom vrijednošću za srednju godišnju vrijednost (10 mg/m³). Sve maksimalne dnevne osmočasovne srednje vrijednosti ugljen monoksida, na ovom mjernom mjestu, tokom mjerenja u mjesecu septembru su bile ispod propisane granične vrijednosti.

Sadržaj teških metala (Pb, Cd, As, Ni) i benzo(a)pirena u PM₁₀

Za sadržaj olova, nikla, arsena, kadmijuma i benzo(a)pirena, kao i za sadržaj drugih relevantnih policikličnih aromatičnih ugljovodonika: benzo (a) antracena, benzo (b) fluoroantena, benzo (j) fluoroantena, benzo (k) fluoroantena, ideno (a.2.3-c.d) pirena, dibenzo (a.h) antracena i ostalih PAH-ova su propisani standardi kvaliteta vazduha (granične i ciljne vrijednosti) na godišnjem nivou.

*D.O.O.CENTAR ZA EKOTOKSIKOLOŠKA ISPITIVANJA PODGORICA
CETI 780.101.01*

Izveštaj o praćenju kvaliteta vazduha na teritoriji Crne Gore za mjesec septembar 2020 .

Izveštaj izradili:	
Radomir Žujović, šef Jedinice za mjerenje kvaliteta ambijentalnog vazduha i uslova radne sredine	
Siniša Popović, stručni saradnik u Jedinici za mjerenje kvaliteta ambijentalnog vazduha i uslova radne sredine	
Bojana Knežević, šef Jedinice za analitiku hemijskih elemenata	
Željka Četković, šef Jedinice za analizu u gasnoj hromatografiji i pripremu uzoraka iz životne sredine	
Terenska ispitivanja i uzorkovanje izvršili:	
Radomir Žujović, šef Jedinice za mjerenje kvaliteta ambijentalnog vazduha i uslova radne sredine	
Siniša Popović, stručni saradnik u Jedinici za mjerenje kvaliteta ambijentalnog vazduha i uslova radne sredine	
Ivan Đurović, hem. tehničar za terenska ispitivanja	
Petar Galičić, hem. tehničar za terenska ispitivanja	
Mitar Pavićević, tehničar za terenska ispitivanja	
Laboratorijska ispitivanja izvršili:	
Siniša Popović, stručni saradnik u Jedinici za mjerenje kvaliteta ambijentalnog vazduha i uslova radne sredine	
Željka Četković, šef Jedinice za analizu u gasnoj hromatografiji i pripremu uzoraka iz životne sredine	
Slavica Škiljević, stručni saradnik u Jedinici za analizu u gasnoj hromatografiji i pripremu uzoraka iz životne sredine	
Ivana Bulatović, stručni saradnik u Jedinici za za analitiku hemijskih elemenata	